

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VIII. — Štev. 21

Murska Sobota, 31. maja 1956

Cena din 10.—

Tov. Edvard Kardelj na plenumu Glavne zadrugne zveze FLRJ:

POSLOVNE ZVEZE IN NALOGE

Na plenumu Glavne zadrugne zveze FLRJ v Beogradu so dokaj obširno razpravljali o zadružni politiki na podeželju. Določili so nove naloge na tem področju. Tehten prispevek k razpravi je dal tudi podpredsednik Izvršnega sveta FLRJ tov. Edvard Kardelj, ki je med drugim dejal:

— Po mojem mnenju sta pospeševanje in socialistična preobrazba kmetijstva enoten problem, ki ga kot takšnega edino lahko obravnavamo. Strinjam se s tem, da bi bilo nesmiselno govoriti o socialistični preobrazbi vasi zunaj boja za pospeševanje kmetijske proizvodnje. Enako škodljivo pa bi bilo tudi govoriti o pospeševanju kmetijske proizvodnje brez orientacije na to, da hkrati spreminjamo tudi družbene odnose v kmetijstvu.

Ko je govoril o strokovnih razpravah, v katerih je težnja za tem,

DOGODKI ZADNJIH DNI

V zadnjem tednu ni bilo kakšnih posebno velikih mednarodnih zapletov, ki bi kakorkoli spremenili sedanji položaj. Verjetno je povzročil se največ hrupa in različnih komentarjev nedavni odstop francoskega državnega ministra Mendésa-Francea. Vzrok za odstop tega radikalnega ministra in nekdanjega ministrskega predsednika ter rešitelja francosko-indokitajske krize je trenutno največja francoska skrb — Severna Afrika, oziroma konkretno Alžir. Kljub črnim napovedim pa odstop Mendésa-Francea ni zapletel situacije, prav tako tudi ni sprožil kakšnih posebnih kriz v vladi. Sam Mendés-France je izjavil, da je odstopil iz osebnih razlogov. Zato je razumljivo, da je doživel več napadov v francoskem tisku, med katerimi je tudi komunistični »Humanité«. Odstop Mendésa-Francea pa ni niti rešil, niti preveč poslabšal alžirske krize, slejkoprej je to vprašanje ostalo odprto. Kakor poročajo časopisne agencije, namerava Egipt predložiti Varnostnemu svetu alžirsko vprašanje o razpravo, medtem ko Indija ni za tako rešitev vprašanja. Boji v Alžiru se še nadaljujejo, Francija pa pošilja neprestano nove čete rezervistov na to celino. Poročajo, da je med vojakov na več krajih prišlo do odkritega upora.

Tudi na Cipru se pasivni in aktivi odpor nadaljuje. Ni skoraj dneva, da ne bi bilo žrtve. Najpečja ironija pri vseh stvari je v tem, da nastopajo Angleži kot pomirjevalci med predstavniki obeh nacij. Grkov in Turkov, med katerimi pride večkrat do krvavih obračunavanj! Tudi v grški vladi je prišlo do sprememb. Odstopil je minister za zunanje zadeve Teotokis, ki ga je zamenjal dosedanj minister za kmetijstvo Evangelos Averof. Do odstopa je prišlo zaradi preveč populističnega stališča zunanjega ministra do Anglije o cipskem vprašanju.

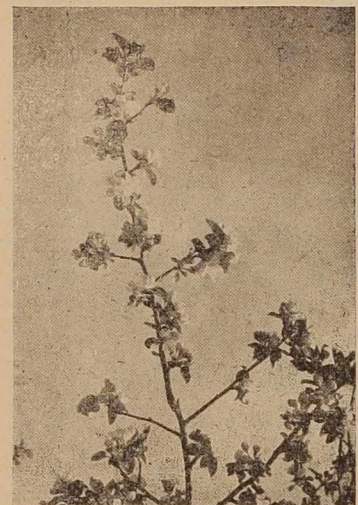
V nedeljo in v ponedeljek so imeli v Italiji občinske volitve, pri katerih ni prišlo do nikakega navala ali zastoja. Volitvi rezultati sedaj, ko to pišemo, še niso znani. Znana pa je propaganda, ki je bila precej živoča, kakor je voliona propaganda na zahodu ob vsakih volitvah.

Tudi obiski se še naprej nadaljujejo. Tako je predviden obisk ameriških oficirjev v Sovjetski zvezi, Jugoslavijo pa bo jeseni obiskal indonezijski predsednik Sukarno. Med pomembne in zanimive obiske je treba šteti tudi obisk generalnega sekretarja italijanske Komunistične partije Togliattija, ki se mudi v Beogradu, kjer ima razgovore z najvišjimi voditelji Zveze komunistov Jugoslavije.

Iz Zahodne Nemčije se je vrnil v domovino državni sekretar za gospodarstvo Svetozar Vukmanovič. Njegovo poslanstvo se je izkazalo kot koristno, zlasti v gospodarskem oziru. Nadaljnje razgovore o tesnejšem gospodarskem sodelovanju med Zahodno Nemčijo in Jugoslavijo bosta vodili obe gospodarski delegaciji v Beogradu v najbližji prihodnosti.

V NAŠEM ZADRUGNIŠTVU

da je zdaj glavno pospeševanje kmetijske proizvodnje, a socialistične naloge pa bomo obravnavali pozneje, je poudaril, da bi ta pot pomenila prepuščanje vasi njeni lastni stihijski, socialni in ekonomski diferenciaciji, da bi tako na široko odprli vrata kapitalistični stihiji ali krepitvi dela privatnih kmetijskih proizvajalcev na račun šibkejših, potem pa je nadaljeval:

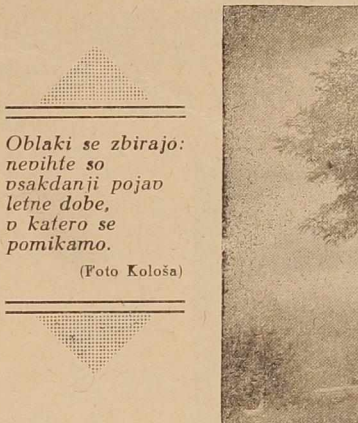

— Vsakomur je jasno, da naša socialistična družba ne more dovoliti takšnega tveganja na vasi ne s političnega, ne z ekonomskega stališča. Prvič, socialistična družba se ne more odreči zaščiti malega kmečkega proizvajalca pred takšno vrsto kapitalističnega izkoriščanja, drugič pa bi nas privedla takšna pot do zaostribe razrednih protislovij na vasi in bi resno ogrožala politično stabilnost, s tem pa zavrla ves razvoj v naši deželi... Mi tudi z gledišča boja za povečanje proizvodnje ne bi ničesar pridobili od takšne poti. Povečana akumulacija bi šla večinoma za standard neznanega števila bogatih kmetov, samo delno pa v investicije za pospeše-

Z občnega zbora Okrajnega odbora ZVVI M. Sobota: Sodelovati moramo na vseh področjih družbenega življenja

Pred nedavnim je bil v Murski Soboti v dvorani hotela Zvezda občni zbor Okrajnega odbora ZVVI za murskosoboški okraj. Zbralo se je okrog 60 delegatov — invalidov iz vseh krajev naše pokrajine. Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik Glavnega odbora ZVVI tov. Franc Krese — Coban.

V razpravi po poročilih so na občnem zboru predvsem ugotovili,

Oblaki se zbirajo: nevihte so vsakdanji pojav letne dobe, v katero se pomikamo.

(Foto Kološa)

da je ponekod sodelovanje članov invalidske organizacije pri družbenem upravljanju prešibko. Sodelovati bi morali predvsem v tistih občinskih svetih, ki imajo opravka z mladino, saj je še vedno precej partizanskih sirot in otrok žrtve fašističnega nasilja, ki se še ne preživljajo sami. Skrb za to mladino je prvenstvena naloga slehernega invalida, posebej pa še občinskih organizacij ZVVI.

vanje proizvodnje. Nobenega dvoma ne more biti, da lahko preko zadrug in zadrugne akumulacije dosežemo, da pojde mnogo večji del akumulacije v kmetijstvu in sicer podružbljene — za pospeševanje kmetijstva samega.

Po besedah tov. Kardelja, je potrebno posvečati največjo pozornost združevanju individualnih kmetijskih proizvajalcev prek postopnega podružbljenja osnovnih proizvodnih sredstev, prek čedalje večje razdelitve teh sredstev v splošnih zadrugah in družbenih podjetjih. Tov. Kardelj pravi:

— Zdi se mi, da pri nas, kadar govorimo o socializmu na vasi, dostikrat preveč govorimo o zemlji. Brž ko pa začnemo govoriti o zemlji, pride do konfliktov z individu-

alnim kmetijskim proizvajalcem in z njegovo miselnostjo, ki je še zdaj tradicionalno vezana na individualno zemljiško lastnino. In tako brez potrebe stopicamo na mestu, čeprav imamo mnogo možnosti, da vse te procese pospešujemo in usmerjamo. Zdaj je torej mnogo važnejše, da razpravljamo o lastnini nad stroji in drugimi osnovnimi proizvodnimi sredstvi. Ko govorim tu o proizvodnih sredstvih, ne mislim samo na traktorje, marveč tudi na druge stroje in lažjo mehanizacijo, na razna prevozna sredstva, na sredstva za drobno predelavo, na oplemenilne postaje, na semensko službo, središča za zaščito rastlin, skladišča, kleti itd.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Okrajni družbeni načrt in proračun sprejeta

Nenehno izpopolnjevanje proizvodnega procesa in dobro gospodarjenje bo omogočilo uresničitev družbenega načrta

Pretekli petek so razpravljali člani okrajnega zbora in zbora proizvajalcev OLO M. Sobota o okrajnem družbenem načrtu in proračunu za letošnje leto. Seje so se udeležili tudi zvezni in republiški ljudski poslanci. O družbenem načrtu je poročal predsednik Sveta za gospodarstvo pri OLO tov. Rado Pušenjak, z letošnjim proračunom pa je seznanil ljudske odbornike tov. Branko Zadavec, predsednik Sveta za splošno upravo in proračun pri OLO M. Sobota. Po nekaterih dopolnitvah sta bila tako družbeni načrt kakor proračun soglasno sprejeta.

Na povečanje družbenega proizvoda bo vplivala tudi letos predvsem industrijska proizvodnja predmetov za široko potrošnjo. V tem smislu predvidevata porast proizvodnje predvsem podjetji »Panonija« v M. Soboti in »Žica« v Ljutomeru. Proizvodnja bodo zvišale še opekarne in to predvsem tako, da bodo odpravile ozka grla v proizvodnji. Ze v prihodnjih letih bodo podjetja gradbenega materiala izvedla večja investicijska dela kot so rekonstrukcija, sušilnice in nabava modernih strojev in naprav. Na ta način se bo kapaciteta nekaterih opekarniških obra-

tov podvojila, razen tega bodo izdelki mnogo boljši, sodobnejši in cenejši. Krepitev dejavnosti industrije gradbenega materiala je potrebna tudi zaradi načrtnega varčevanja z gradbenim lesom. Ta smotnost se bo uveljavila že z letošnjim družbenim načrtom, ki ne predvideva zvišanja proizvodnje v lesni stroki.

Tekstilna industrija, ki jo v glav-

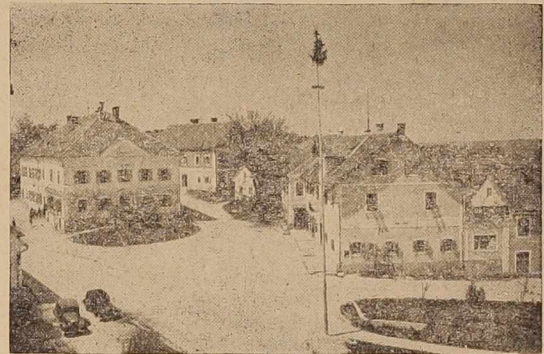
leta v leto večje, ne glede na sektor lastništva. Tako je bilo leta 1939 porabljenih na območju današnjega murskosoboškega okraja 1460 ton, leta 1952 2860, leta 1954 7251 in lani 9050 ton različnih umetnih gnojil. Z gnojilnimi poskusi bo treba še nadaljevati ter ugotavljati najprimernejše obroke za posamezna zemljišča. S sredstvi skladov bo mogoče letos v kmetijstvu opraviti marsikaj, kar bo pripomoglo k uspešni izvedbi družbenega načrta v celoti.

LETOS PRECEJŠEN POUĐAREK NEGOSPODARSKIM INVESTICIJAM

Celotni obseg investicij v našem okraju se bo letos kljub povprečno

Videm ob Ščavnici — sedež ene izmed občin murskosoboškega okraja.

(Foto Kološa)

nem zastopa tovarna perila »Mura«, bo povečala proizvodnjo za 17%. Tak proizvodni učinek bo dosežen predvsem zaradi tega, ker je pri Muri letos začela obratovati nova pri krojevalnica.

Letos je predviden v kmetijstvu enak obseg fizične proizvodnje kot lani. Kljub upoštevanju tehničnih, ekonomskih in organizacijskih ukrepov, ki bodo bistveno vplivali na razvoj kmetijstva, ne bo delež kmetijstva pri realizaciji družbenega načrta nič večji kot lani. To pa predvsem zato, ker je bila lanska letina izredno dobra. Vendar ima kmetijstvo v Pomurju ugodne perspektive. Sorazmerno dobro razvita živinoreja, ki daje kmetijskim gospodarstvom polovico celotnega dohodka, narekuje v čim krajšem času še večji pridelek krmnih rastlin ter izboljšanje kakovosti strukture zemlje. Gnojilni poskusi, ki jih je izvedla OZZ, so pokazali, da je na vasi povpraševanje za umetnimi gnojili iz

znižanemu obsegu celotnih investicij v državnem merilu znatno povečal. Glavni viri sredstev za finansiranje investicij pa ne bodo pritekali iz splošnega ali republiškega investicijskega sklada, temveč iz amortizacijskih in investicijskih skladov podjetij ter iz lokalnega investicijskega sklada. Razen 15% kmečke dohodnine ter zemljarine, ki se bo porabila izključno za investicije v kmetijstvu, bodo iz okrajnega investicijskega sklada na razpolago tudi sredstva za elektrifikacijo podeželja in to v višini 20 milijonov, ostanek pa za investicije v industriji, trgovini, gostinstvu in obrti.

Močan bo letos poudarek na negospodarskih investicijah. Sredstva za to dejavnost bodo omogočili predvsem stanovanjski skladi občin v obliki kreditov za zidanje stanovanjskih hiš zlasti družbenega, zadrugnega, delno pa tudi privatnega sektorja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

V Pomurju bodo ustanovili Klub kulturnih delavcev

Prihodnji četrtek, 7. junija t. l., se bodo v Murski Soboti zbrali kulturni delavci Pomurja na svoj prvi ustanovni občni zbor, ki bo v sejni dvorani Ob LO v soboškem gradu, ob 15. uri. Novi klub bo imel nalogo povezovati med seboj vse kulturne delavce Pomurja, se seznanjati s kulturnimi dogodki doma in v sve-

tu, zavzemati stališča do posameznih kulturnoznanstvenih vprašanj, še posebej pa bdeiti nad kulturnim življenjem in delovanjem v Pomurju. Inicijativni odbor vabi vse kulturne, znanstvene, politične in druge javne delavce, da se v čim večjem številu udeležijo ustanovnega občnega zbora.

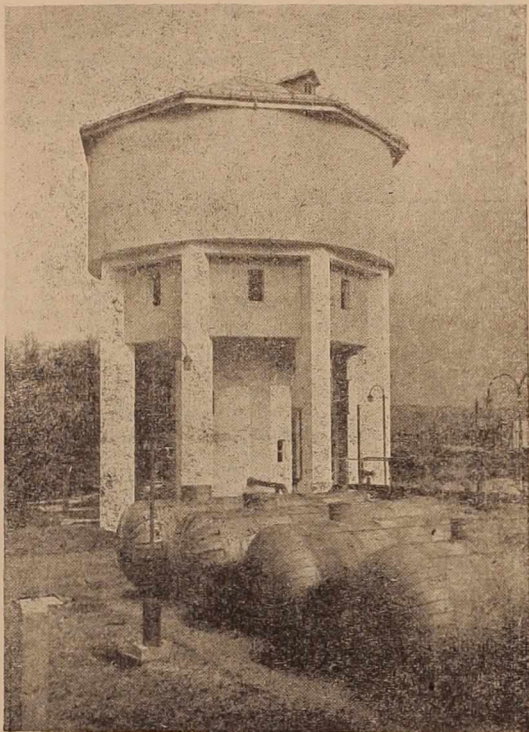
Mnenje: ENOTNA POSLOVNA ZVEZA

Razprava o organizaciji združenih kmetijskih služb se je pričela tudi v Pomurju. Okrajna združena zveza bo ostala še naprej kot politično-instrukcijsko-revizijski organ, ki bo usmerjal združeno politiko v okraju in zadrugam tudi strokovno pomagal, po prvih predlogih vodstva OZZ pa naj bi ustanovili tri ali štiri specializirane poslovne zveze: prvo za odkup in predelavo lesa s perspektivo, da bo prevzela postopoma tudi posle obnove in varstva združenih in zasebnih gozdov, drugo za mehanizacijo kmetijstva (skrbela bi za pravilno razporeditev mehanizacijskih sredstev v okraju, njih vzdrževanje in popravilo, zato bi ji pridružili tudi servisno službo — Agroservis v Ljutomeru in M. Soboti), tretjo za poljedelstvo, semensko službo, živinorejo, sadjarstvo in vinogradništvo, ki bi se bavila z odkupom poljskih in drugih pridelkov ter bi delovala tudi v smeri pospeševanja teh kmetijskih strok, in še četrta varianta, da bi iz tretje izločili živinorejo in za to stroko ustanovili posebno poslovno zvezo, v katero bi se vključila tudi predelovalna podjetja (soboški »Vetserum«, obrati za predelavo mesa in mleka itd.).

Predlagane poslovne zveze bi na svojih področjih delovale v dveh

smereh: skrbele bi za razvoj in napredek njim zaupanih kmetijskih strok, v imenu svojih članic zadrug pa bi opravljale tudi odkupno-prodajne komercialne posle v zvezi z ustreznimi izdelki ali pridelki. S kmetijskimi zadrugami, ki bodo še naprej ostale osnovne celice za

bi se njihov dobiček stekal v določene sklade kmetijskih zadrug, oziroma, da bi ga z zadrugami v določenih časovnih razdobjih obračunavale tako, da bi določeni del (o tem bi sklepala skupščina OZZ) ostal v njenih skladih za nemoteno delovanje in poslovanje. Bistvo pri tem je: krepitev gospodarskih

Pomembna naprava podjetja Nafta pri Lendavi: velik vodni rezervoar (O vrtačih nafte pišemo na 5. strani).

(Foto Kološa)

Poslovne zveze in naloge v našem združništvu

(Nadaljevanje s 1. strani)

— Proces neposrednega povezovalja individualnih kmetijskih gospodarstev s socialističnim sektorjem kmetijske proizvodnje in sploh proces razvoja na vasi moramo usmerjati na pot krepitev družbenih fondov v kmetijski proizvodnji, kajti tak razvoj bo v posameznih etapah prinašal tudi ustrezne socialistične organizacijske oblike — je dejal tov. Kardelj in nadaljeval:

— Ta problem smo začeli letos obravnavati preko določenih kmetijskih fondov, ki bodo v rokah zadrug in njihovih poslovnih zvez, kakor tudi komun in okrajev, njihove izvore pa načelno določa družbeni plan. Na podlagi teh fondov in kreditov bodo zadruge postopoma dobile sredstva za proizvodnjo, vključile se bodo v proizvodnjo na ustrezen način, z organizacijo odkupa, pa sklenjanjem raznih proizvodnih pogodb s kmeti, z dohodki od storitev itd., dobile bodo sredstva za stalno večanje teh fondov.

...Zelo pomembni so napor zadrug in združenih poslovnih zvez za čimvečji odkup kmetijskih pridelkov, pri čemer mora splošni gospodarski mehanizem zagotoviti načelo, da bodo prišle zadruge do večjih sredstev, če več odkupijo in dosežejo nižje odkupne cene. Razen tega je treba zagotoviti, da bomo del razlike med odkupno in prodajno ceno vrnili kmetu kot ristorno ali v drugačni obliki, ker je tu nujno potreben stimulus za krepitev zadrug, t. j. družbenih fondov.

Ko je tov. Kardelj govoril o splošni kmetijski zadrugi, je dejal, da ne sme biti zaprtá ustanova; zadruga ni kolektivna privatna organizacija, marveč organizacija socialističnega kmetijstva, prilagojena privatni zemljiški lastnini v procesu njene transformacije preko postopnega podružbljenja proizvajalnih sredstev. O poslovnih zvezah pa je dejal:

...Take zveze so nujno potrebne za uveljavljanje politike, o kateri razpravljamo... povsod tam, kjer imamo opraviti z neposrednim organiziranjem individualnih kmetijskih proizvajalcev, kakor tudi za samo kmetijsko proizvodnjo, pa tudi za predelovalno dejavnost in odkup.

In na drugem mestu: — Poslovna zveza mora biti v vsakem primeru močna, ekonomska organizacija. Poslovne zveze, ki bi se omeile zgolj na pošiljanje propagandistov in strokovnjakov, da na vseh poučujejo kmete o agrotehničnih ukrepih, nam niso potrebne. Kajti to nalogo lahko izpolnjujejo strokovne službe in naše združene zveze. Poslovne zveze morajo biti prvenstveno neposredni ekonomski organizatorji proizvodnje in odkupa v kmetijstvu. Zato morajo razpolagati z določenimi materialnimi sredstvi, skladi, obrati itd. Če bi imele dobiček, morajo imeti načelno enake obveznosti do družbe, kakor vsako družbeno podjetje. Imamo pa tudi druge možnosti, namreč, da poslovne zveze ne bi imele dobička, marveč da bi se ves dobiček koncentriral v skladu zadrug, tako da bi bili združni skladi, ko bi zadruga izpolnila svoje obveznosti do družbe, po sklepu skupščine zadrugne zveze obremenjeni z določeno kvoto ali odstotkom za formiranje skladov poslovnih zvez... Poslovne zveze naj se razvijejo kot gospodarski činitelji na vasi, to se pravi, s koncentracijo zbranih združenih sredstev v ustreznih skladih jim je treba omogočiti, da bodo lahko delovale kot ekonomska sila, ne pa kot administrator.

povezovanje zasebnih gospodarstev z družbenim sektorjem kmetijstva, najvažnejši gospodarski činitelj in odkupovalec kmetijskih pridelkov na vasi, bi poslovne zveze poslovala na odprtem računu, kar pomeni, da

pozicij kmetijske zadrug na podeželju, zbiranje dohodkov od odkupa v namenskih združenih skladih za pospeševanje kmetijstva in krepitev združenih proizvajalnih sredstev.

Smoter novih ukrepov: Socialistična in gospodarska krepitev kmetijskih zadrug

Na posvetovanju predsednikov pomurskih kmetijskih zadrug pa se diskutanti niso preveč ogrevali za specializirane poslovne zveze, marveč so se mimo raznih stranskih variant, ki so pri dokončnem predlogu odpadle, zavzeli predvsem za enotno poslovno zvezo za Pomurje, ki bi ustrezno delovala v vseh kmetijskih strokah, ki so zapadene v predlogih za tri ali štiri specializirane zveze, s predpostavko, da bi pozneje, ko bi si že pridobili nekaj organizacijskih in strokovnih izkušenj, ustanovili teritorialne podzveze (Ljutomer, Lendava, Gor. Radgona) ali pa specializirane podzveze (poljedelstvo in semenska služba, živinoreja in z njo povezana dejavnost, gozdarstvo in predelava lesa, sadjarstvo in vinogradništvo, mehanizacija itd.) Realnost tega predloga so navzoči utemeljevali s tem, da zaenkrat primanjkuje strokovnjakov in osnovnih sredstev za večje število specializiranih poslovnih zvez, da bi tako lažje vodili enotno združeno politiko v okraju, uspeš-

neje nastopali na notranjem in zunanjem trgu z izdelki predelovalne industrije in odkupljenimi poljskimi pridelki itd. Predlog je po daljši razpravi obveljal kot prvenstven.

V razpravi, ki se še vedno nadaljuje, kar je tudi potrebno, saj gre za izredno važne ukrepe v našem kmetijskem združništvu, pa bo treba dobrodušno proučiti in osvetliti tudi bodoči položaj sedanjih združenih trgovskih podjetij (ali naj obdržijo sedanji status z organi delavskega samoupravljanja, ali pa jih reorganiziramo tako, da bo delavski zamenjal družbeno upravljanje, jih priključiti poslovnim zvezam ali pa likvidirati), nadalje, kdo naj bi imel v bodoče prednost pri dobivanju kreditov — poslovna zveza ali kmetijske zadruge (na posvetovanju so se glasovi nagibali za zadruge, kar bo tudi najbrž obveljalo, saj bo terjal to tudi njihov položaj na podeželju), mesto kmetijskih strokovnjakov v novo organizirani kmetijski službi itd. Predstavniki zadrug so bili proti koncentraciji

Ne gre za omejitve, temveč za smotrno gospodarjenje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Proračun je sestavljen na osnovi delitve narodnega dohodka, kakršen je predviden z družbenim načrtom. Po določenih družbenega načrta so sredstva razdeljena za nadaljnjo krepitev gospodarstva in za tekoče proračunske potrebe. Tak ukrep vpliva pozitivno na razvoj gospodarstva zato, ker se proračunska potrošnja ne more povečati z odločitvijo posameznih upravnih organov, zlasti pa je važno, da se proračunski izdatki ne morejo večati na račun gospodarske dejavnosti. Proračuni so letos pogojeni z družbenim načrtom, ki odreja delitev dohodka in s tem obseg sredstev za proračunsko potrošnjo. — je med drugim dejal v poročilu o proračunu tov. Branko Zadravec.

Tako predstavlja letošnji proračun iste težnje kot družbeni načrt, t. j. varčevanje in smotrno trošenje proračunskih sredstev.

V letošnjem proračunu so skoraj popolnoma izpadle negospodarske investicije, je pa možnost kreditiranja, n. pr. potreb šolstva, iz okrajnega kreditnega sklada. Izdatki za negospodarske investicije bodo znašali letos samo 8 milijonov dinarjev in to nekaj za šolo v Petrovcih, ostalo pa za potrebe murskosoboške bolnišnice.

Letošnji družbeni instrumenti postavljajo med gospodarski razvoj naših krajev in proračun izrazito ločnico, ki bo ob vsestranskem in gospodarnem delu omogočila hitrejši razvoj gospodarstva. —jm

„Lepo je v naši domovini biti mlad“

Ta napev mi je prišel na misel, ko sem v imenu Društva prijateljev mladine otvarjal slovesnost sprejema gimnazijske mladine v pionirsko organizacijo z imenom padlega borca Daneta Sumenjaka.

Na rojstni dan maršala Tita smo v prostorih gimnazijske telovadnice, ki jo je do zadnjega kotečka napolnila mladina nižjih razredov, sprejeli 80 dečkov in deklic v pionirske vrste.

Slovesnosti so se udeležili prijatelji mladine, zastopniki organizacij, profesorji in nekateri višješolci. Pionirje sta počastila s svojo prisotnostjo tov. Velnar, predsednik mestne občine, ter tov. Antalič, predsednik gimn. šol. odbora, ki je imel prisrčen slavnostni govor, v katerem je pionirjem prikazal lik dobrega pionirja. Pionirski pevski zbor pod vodstvom prof. Horvatove je zapel venček ljudskih pesmic, ki so nam segle do srca. Nato so k pionirjem pristopili starejši pionirji iz štaba ter jim zavezovali rutice in polagali na glave čepice s pionirskim znakom. Temu slovesnemu dejanju je sledilo še slovesnejše — izročitev dveh praporov. Prvega je poklonilo DPM, drugega pa Zveza ženskih društev. Sledila je zaobljuba pionirjev, ki jo je sprejel in bral najprej predsednik okrajne zveze DPM tov. Pajtler. Po zaobljubi so pionirjem čestitali oba predsednika s predsednikom občine in ravnatelj gimnazije tov. E. Küčan. S pionirsko himno, ki jo je

stojte zapela vsa mladina, je bil zaključen prvi del slovesnosti. V kratkem odmoru so bili novospregjeti pionirji pogoščeni. Nato je sledila pionirska igra.

Vsa prireditve, ki jo je z veliko vestnostjo pripravila prof. Senica, je potekala v najlepšem redu. Ravno tako je mladina z velikim zanimanjem spremljala igro, ki jo je pripravila prof. Zadravec s sodelovanjem pri inscenaciji tov. prof. Fr. Vrtačnika.

Vsem sodelavcem te prisrčne slovesnosti v imenu DPM prisrčna hvala.

Prof. Stefan Rous

Nastop je opravičil jubilej »Partizana«

Danes teden je bila v domu Partizana v M. Soboti svečana telovadna akademija v počastitev 64. rojstnega dne Maršala in 35-letnice telesnovzgojnega dela v M. Soboti. Dvorana je bila polna hvaležnih gledalcev, ki so z zanimanjem sledili prestremu telovadnemu programu. Program so sestavljale ritmične vaje, preskoki čez orodje, vaje na dvošiški bradlji itd. Nastopajoči, predvsem mlajši člani in pionirji, so pokazali nekaj dovršenih telovadnih variacij. Razen nastopajočih samih je treba omeniti in pohvaliti tudi vodje posameznih skupin. Vaje je skupini tudi Anico Tručlovo, Silvo Valpatičevo in Evgena Miholiča.

Splošna sodba, ki so jo izrekli gledalci, je potrdila pomen in tradicijo murskosoboškega Partizana.

Poslovili so se od šole

Zadnjo soboto je bila na soboški gimnaziji majhna svečanost. Letošnji osmošolci in osmošolke so se s tradicionalno prireditvijo poslovili od gimnazije in predali ključ osmega razreda svojim naslednikom — sedmošolcem. Ob petju študentske himne »Gaudeamus igitur« in s posebnim, duhovitim, v prekmurščini napisanem poslovnem govoru so se na stopnicah gimnazije od navzočnosti velikega števila dijakov ter profesorjev poslovili od šolskih klopi, da nastopijo novo pot v življenju.

IZ NAŠIH KULTURNO-PROSVETNIH DRUŠTEV

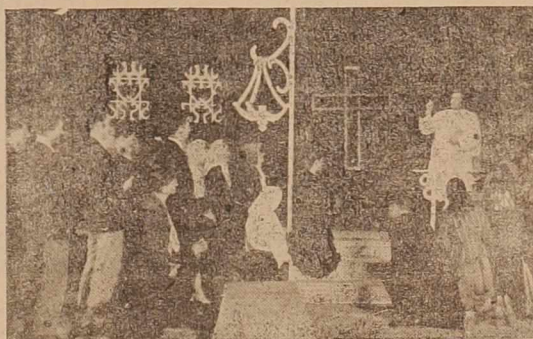
„Kovarstvo in ljubezen“

F. Schiller:

določeni za to, so svojo vlogo rešili v glavnem zadovoljivo. Visok, tiranski in nedostopen je bil Majcenov predsednik pl. Walter. Boljši kot predsednik, slabši kot oče. V maski je bil dober, le nekoliko premlad. Škoda, da je motil včasih prehitri, skoraj monotoni govor. Sicer pa je

je bil med najboljšimi, tako Ferdinandov nastop kakor igra takrat nastopajočih.

Dolfeč Misja kot dvorni maršal Kalb je podal dobro figuro, motila pa je njegova dialektična izgovarjavanja. Zadržano igro, ki je dala bolj slutiti intrigrantskega človeka, kakor

Cankarjev »Martin Kačur« v izvedbi MKUD »Stefan Čvetko« v M. Soboti — uprizoritev 6. IV. 1956

(Foto Kološa)

prepričljivo podal lik, ki ga avtor zahteva.

Na Ferdinandu (Tone Slavič) leži precejšnja teža dejanja. Ustrezal je kot pojava, nekoliko je bil okoren kot ljubimec, dober pa v svojem odnosu do očeta. Prizor v Millerjevi sobi, ko pride njegov oče,

pa je to na odru pokazal, je imponiral Jože Gajser kot tajnik Wurm. Edina ženska vloga v tej seriji fevdalcev je bila Lady Milfordova. Interpretirala jo je Giza Blagovič. Treba ji je priznati, da je zadela smisel vloge in bila v svojem podajanju prepričljiva, čeprav

Obleke in kostume je oskrbela Giza Blagovič ter so bili primerni.

Sobotno gostovanje KUD »Tone Magdič« iz Križevca pri Ljutomeru štejem kot lep in razveseljujoč kulturni dogodek v soboškem ne preveč pestrem kulturnem življenju.

Frauc Srimpf

Cene, kakovost in varčevanje

Tri stvari, s katerimi so se spoprijeli v Ljutomerski Konfekciji

V marsikaterem našem podjetju je še tako: ob cesti velik napis, podjetje to in to itd., delavnic pa, ki bi jih človek pričakoval in kakršne si predstavlja, ni in ni. Tako nekako je tudi v Ljutomerski Konfekciji. Komaj da sem našel upravo; še bolj rečeno, pokazal mi jo je direktor podjetja, s katerim sva se tako slučajno srečala na hodniku. — Veste, pravkar smo dobili nekaj novih prostorov, ki jih šele urejamo — mi je v naglici pripovedoval, ko sva stopila v prostrano, svetlo sobo. In že se je sukal naš pogovor okrog dela, težav in uspehov kolektiva.

Predolga in mogoče tu in tam nezanimiva bi bila zgodba o nastanku in razvoju podjetja v prejšnjih letih. Najbolj zanimiv je vsekakor trenutni neposredni stik podjetja z življenjem. Ta stik lahko označimo kar s tremi skopimi besedami: cene, kakovost, štednja. Pa so v Ljutomerski Konfekciji že kos tudi temu neizprosno diktatu časa?

Prva ovira: prevelike zaloge

Ko se je Ljutomerska Mestna krojaška delavnica združila z industrijskim podjetjem Konfekcija, so bila tako čez noč skladišča polna nekurantnega blaga. Razumljivo. Mestna krojaška delavnica ni imela pogojev, pa tudi ne dovolj izkušenj, da bi bila kos tržišču. Konfekcija je morala prevzeti precejšnjo zalogo izdelkov, ki niso bili najboljše kakovosti. Zaloge so ogrozile obstoj podjetja. Ko so zaključili poslovno leto, je bilo 6 milijonov 74 tisoč dinarjev dobička in od tega so namenili 3 in pol milijona dinarjev za znižanje cen izdelkov, ki so jih prevzeli od Mestne krojaške delavnice. To je bila za podjetje trda šola, toda ne brez posledic za kolektiv. Spoznali so namreč, da je le v kakovosti izdelkov ključ do popolnega uspeha.

Prvi uspeh: tekoči trak

Na sestankih upravnega odbora in povsod so razpravljali in proučevali. In sklep vseh teh razmišljanj je bil: čimprej uvesti v proizvodnjo delo v tekočem traku. Nekako okrog 18. aprila letos so to tudi uresničili. Že v kratkem času se je pokazalo, da so bili proizvodni stroški za 15% manjši, razen tega so izračuni pokazali, da smejo uporabljati boljši notranji pribor pri oblekah. Seveda, pri teh petnajstih odstotkih še ni konec. Posamezniki, ki opravljajo sedaj vedno isto delo, bodo sčasoma pravi večakovi in upajo, da prihranek 15 odstotkov še zdaleka ni zadnja številka. Seveda pa je tudi tu praktično nepremostljiva meja, ki je potisnjena še

nekoliko nižje zaradi nekaterih objektivnih težav v podjetju. Uvoženi šivalni stroji znamke »Zetina« niso najbolj primerni za težko konfekcijo. Okvare so namreč na dnevnem redu. Pa še prostori! V treh poslopih, kjer so delavnice Konfekcije, je težko urediti delo tako, kot si ga lahko človek najlepše zamisli. Če ne bi bil tako radoveden, morda ne bi niti izvedel, da pripravljajo načrte za graditev novih delavnic pri glavni postaji v Ljutomeru. O tem seveda še ne razpravljajo preveč radi: so pač ljudje, ki trezno presodijo vsako stvar in si ne predočujejo nobenih utvar. Prepričani pa so, da bo tudi, to nekoč resnica.

Letos še več cenjenih proizvodov

Lanskoletni proizvodni načrt so dosegli količinsko 156 odstotno, finančno pa 118 odstotno. Letošnja realizacija bo približno za 19 milijonov večja od lanske. O vseh teh stvareh je seveda dobera seznanjen ves 111-članski kolektiv, predvsem pa upravní odbor v podjetju, ki je na tekočem z vso proizvodno

jetju, vneti odbojkarji. 2:1, to je rezultat tekmovanja v odbojki sindikalnih podružnic Konfekcija in Komunalna banka v Ljutomeru. Vsi so zelo zadovoljni z uspehom, saj so napovedovali, da bo srečanje z bančniki zanje najtrši oreh. Junija bodo tekmovali tudi z ostalimi kolektivni v Ljutomeru.

Tako tečejo stroji v Ljutomerski Konfekciji dan in noč, gotovi izdelki pa romajo po vseh republikah, največ pa jih seveda prodajo v svojih prodajalnah Ljutomer, Viskovo in Ravne. —jm

Z lendavskimi vrtlaki na pohodu za tekočim zlatom

Topli majski dnevi so prinesli življenje tudi na filovska polja. Ljudje sadijo krompir in koruzo. Ob ozkih postatih, ki so mejniki te razdrobljene zemlje, vidiš velikanski vrtlaki stolp.

Privadili so se ljudje na vrtalne stolpe. Ko zabijejo geologi in geodeti Naftne količ na njivo, travnik ali celo

v gorice, je dosti nevolje. V Filovcih pa so kljub temu izvrtnane že tri vrtine; zadajo so te dni postavili v Gaju nad Filovci.

Strehovčani in Bogojničani sicer pričakujejo, da ne bo dolgo čas, ko bodo tudi na njihov »atar« zabili kak količek. V filovski Gaj je zavil zeleni avto, tisti zeleni avto, ki ga ljudje v okolici Filovec prav dobro poznajo, saj pravijo: »To je Nafta! Končali so vrtino tam na filovskem bregu, zdaj dovoljo iščejo mesto za drugo.« Drugi spet vzdihujejo: »Pa te lepe gorice, ali ni škoda naše šmarnice?« Ljudje iz zelenega avtomobila so odšli nekam proti Gaju. Po blatnem kolniku so počasi lezli v breg. Pred vrhom so se ustavili in razgnili zemljevid.

Pri križu so postavili merilni instrument. Potegnili so trak, postavili trasirke. Trasirke v Filovcih že vsi poznajo. To so rdeče-bele palice, ki so jih Filovčani še večkrat prenašali pri raznih meritvah. Od križa so zavili ljudje od Naftne v gorice.

Dva starčka sta se grela na soncu in točila iz zelenke v kozarce rumeno tekočino — šmarnico. »Dober dan! Stolp vam bomo postavili v gorice!« — »Ali ni škoda naše dobre šmarnice!« je bilo mogoče raz-

brati kot odgovor v obeh starih očanev.

Vrtina pa zahteva svoje. Čez parcele dvajsetih posestnikov bo šla cesta. Težki kamioni bodo privlekli motorje, dvigala in vrtlaki stolp. Delavci bodo izkopali mejnike in poravnali zemljo. V filovskem Gaju, na pobočju nizkega grička, bo nastala prostorna, vodoravna terasa, na kateri bodo pričeli z montažnimi deli. Zrasle bodo barake za delavce. Gaj bo kmalu zaživel. Ropot strojev bo prekinil dolgoletno tišino teh predelov.

Tako rastejo vrtlaki stolpi drug za drugim. Toda to je le uvod za graditev drugih naprav, ki so potrebne za novo naftno polje. Že so postavljeni novi elektrovodi in vodovodi. Kmalu pridejo na vrsto še naftovodi, zbirne postaje in rezervoarji.

Filovčani se bodo vsemu temu lepo privadili, saj to je končno novi kruh.

Dr. Karlek Korošec

V četrtek, 24. maja je prenehalo biti srce zvestemu sinu prelepe Prlekije — dr. Karlu Korošcu — Bižikovemu Karleku. Kdo ni poznal tega vedno nasmejanega, vselejal Karleka, ki je kot zdravnik rad pomagal vsakomur! Malo je takih ljudi, tako dobrih in med ljudstvom tako priljubljenih, kot je bil Karlek.

Karlekova življenjska pot se je 1. marca 1908 pričela v preprosti, a trdni kmečki hiši v Dragotincih. Kot deček je obiskoval osnovno šolo pri Vidmu ob Sečavnici. Ker je kazal veliko zanimanje do knjig, so ga Bižikov atek na prigovarjanje tamkajšnjih učiteljev poslali v mariborske šole. Obiskoval je Klasično gimnazijo in bil vedno v vrstah napredne mladine. Vedel je tudi, da so dijaki dolžni širiti med ljudstvom kulturo. Mnogo njegovih domačinov se še spominja iger, ki jih je Karlek v počitnicah naštudiral. Vse svoje življenje je hotel posvetiti ljudstvu. Zato si je izbral zdravniški poklic. Vso svojo, žal prekratko življenjsko dobo, je ostal veren sin Prlekije. To je potrdil tudi s tem, da se je po končanem študiju v Zagrebu vrnil domov in odprl hišo tolažbe vsem trpečim in pomoči potrebnim ljudem na Cerkevniku. Kmalu se je po svoji dobrotljivosti in prisrčnosti priljubljen ljudem. Ni bilo ovire, ki bi ga bila zadržala doma, če je prišel kdorkoli iskati pomoči. Mnogokrat je pripovedoval, kako je včasih pozimi odmetaval debel sneg izpred svojega avtomobila, da je lahko prišel na določeni kraj.

Njegovo delo za ljudstvo je prekinil okupator. Zašel je v vojno ujetništvo, po vrtnitvi pa je kmalu našel pot k partizanom, k borcev za osvoboditev. Mnogi borci XIV. divizije, posebej pa Tomšičeve brigade se še spominjajo dobrega zdravnika Karleka. Vsakemu ranjencu je pomagal, včasih pa je tudi sam posegel v borbo.

Po osvoboditvi mu je bilo zaupano mesto upravnik vojaške bolnišnice v Varaždinu, nato pa v Mariboru. Toda kruta usoda mu ni več dopuščala normalnega dela. Vedno bolj so se javljale posledice vojnih naporov. Zato je izstopil iz vojske in se specializiral v splošni bolnišnici v Mariboru. Kako so ga tam cenili, pričajo besede njegovega rojaka dr. Emanuela Pertla v poslovnem govoru ob njegovi krsti: »Kolektiv dermatološkega oddelka, na katerem je Karlek zadnja leta deloval, ga je vzbujal tisti trenutek, ko je prestopil njegov prag. In tako je bilo povsod.« Kamorkoli je Karlek prišel, povsod so ga vzbujali in ga ne morejo pozabiti.

Ni se sramoval nobenega dela. Že zgodaj je zgubil očeta; imel je bolnega brata, zato je kot medicinec v počitnicah moral opravljati vsa poljska dela, pa tudi pozneje, kot zdravnik je rad kmetoval, ko je prišel na dopust. Znal si je pridobiti prijatelje. Koliko tovarišev ga je obiskalo v počitnicah na njegovem domu! Še več pa se jih oglašala pri njem, ko je prihajal na oddih v svoj rojstni kraj. Ni bilo dneva, da ga ne bi klical in se mu zahvalil za pomoč. Karlek je pač bil človek, ki ga bomo Prleki le težko pozabili. Zanj je bila tudi značilna velika ljubezen do domače govorice. Brez števila duhovitih ljudskih domislic in prelekih izrazov, šal in pesmic je odšlo z njim v prerani grob in škoda je, da jih je bilo moči zapisati samo malo.

o Karlekovih priljubljenosti med ljudmi je pričala tudi velika množica, ki ga je 26. t. m. spremljala na zadnji poti. V njej je bilo mnogo Prelekov iz okolice njegovega rojstnega kraja, ki so prihiteli, da počaste svojega drugega rojaka.

F. K.

Ljutomer — središče naše sončne Prlekije. Na sliki: Pogled na Glavni trg

problematiko. Tega namreč ne trdijo samo v upravi podjetja, temveč tudi na občinskem ljudskem odboru. V prvem četrtletju letos so dosegli proizvodni načrt za 22%. Nekoliko je ovirala delo redukcija električnega toka, v glavnem pa to, da se pričinja sezona za težko konfekcijo šele v jeseni.

2:1

Sicer malo čuden naslov. Kaj pomeni ta »športni« izraz, vedo povedati samo člani sindikata v pod-

IZSELJENCI NAM PIŠEJO

Drago uredništvo, — posebno še sedaj, ko je prišel cvetoči maj. Še bolj se spominjam preljubega domačega kraja. 25. maj pa je tudi rojstni dan našega maršala Tita. Kako smo hiteli s Titovo štafeto in kako smo našemu največjemu voditelju nosili pozdrave in čestitke — vse to me spominja na preteklost. Kako srečna bi bila, če bi se v teh dneh lahko pridružila mladini in ji pomagala!

Več ko mine časa v tujini, bolj se spominjam svoje mile domovine. Kako veseli smo bili Slovenci, ko je maršal Tito obiskal Pariz. Nestrpnost smo poslušali radio; spremljali smo vsak njegov korak in vsaka njegova beseda nam je ugajala.

Prosim Vas, sporočite lepe pozdrave moji ljubi teti in Veroni v Selo št. 21, vsem sorodnikom, znanecem, prijateljem in prijateljcem. Naj bodo tolikanj lepši zaradi tega, ker jih pošiljam iz daljave. Druge prijateljice — posebno Ema — spomnite se z mano na tisto pesem: »Kje so tiste stezice, ki so včasih bile, zdaj pa raste... — kaj? — gmovje ali dišeče šmarnice.«

Bodite vsi skupaj pozdravljeni!

Družina K a l m a n, posebno pa še Irena.

KMALU BODO SPET MED NAMI

Pariz, 30. maja. — Prva manjša skupina jugoslovanskih izseljencev v Franciji bo odpotovala iz Pariza

in začela z vaji. Mladinci kažejo pri vajah veliko voljo, potrebovali pa bi tudi pomoči onih, ki imajo v tem pogledu izkušnje. V Lendavi imajo več takih sposobnih ljudi. Mar ne bi bilo prav, da bi jim priskočili na pomoč?

BELTINSKI IZUD JE DVIGNIL ZAVESO

Pred kratkim so v Beltincih uprizorili »Namišljenega bolnika«. Uprizoritev je bila dobra, med igralci sta se zlasti odlikovala Acceto in Frasova. Razen tega pa so v Beltincih lahko gledali še »Miklovo Zaloz«, ki so jo uprizorili Bistričanci. Tudi ta predstava je z ozirom na možnosti vredna pohvale.

KRATKE KULTURNE NOVICE

13. maja je gostoval v ljubljanskem Mestnem gledališču ansambl Celjskega mestnega gledališča že drugič v tej sezoni. Tokrat so Celjani postavili na oder dramatizacijo Woukovega romana »Upor na ladji Caine«. (Celjska uprizoritev nosi naslov »Zadeva Caine«.) Delo je z uspehom zrežiral Branko Gombac.

V kratkem bo odpotoval v Pariz ansambl SNG iz Ljubljane, ki sodeluje pri uprizoritvi Cankarjevih »Hlapcev«, dela, ki bo zastopalo jugoslovansko odrsko umetnost na tamkajšnjem festivalu. Prav te dni

Baletni večer bo imel na sporedu: »Ljubezen in pravda«. »Plesalca v sponah« ter novi slovenski balet »Lepo Vido«, ki je po zamisli Pina Mlakarja zanj napisal glasbo skladatelj Vilko Umkar.

Predzadnja premiera letošnje sezone v celjskem gledališču je bila filozofska komedija sodobnega angleškega dramatika Eliota, »Osebnitajnik«, ki je bil hkrati prvi Eliot v Jugoslaviji. Delo je prevedel Herbert Grün, režiral pa Andrej Hieng.

Nov roman Miška Kranjca je delo z naslovom »Zemlja se z nami premika«. Knjiga je izšla pri Slovenskem knjižnem zavodu v zbirki »Sodobni roman«. »Zemlja se z nami premika« je sodobni roman, saj se dogaja v današnjem času, ljudje pa so tisti majhni ljudje, ki jih čas in življenje, kot pravi Miško Kranjec, premetavata in mečkata. Roman je zanimiv zlasti zaradi literarnega izraza, pomeni pa tudi zanimivo, ne nepomembno postajo na Kranjčevi pisateljski poti.

Tudi v Novem mestu so kakor skoraj povsod v Sloveniji proslavili 80-letnico Cankarjevega rojstva. Študijska knjižnica je razstavila pisateljeva dela, Ljudska univerza pa je pripravila spominski večer, na katerem so brali Cankarjeva dela, o Cankarju kot umetniku in borcu za socializem pa je govoril prof. Dodič. Novomeški okraj pa bo večje Cankarjeve prireditve pripravil v letošnji jeseni.

Razgibano delo med člani lendavskega DPD »SVOBODA«

Lendavsko DPD Svoboda je bilo ustanovljeno med prvimi v Pomurju in uspešno opravlja svoje poslanstvo že tretje leto. V posameznih sekcijah je viden lep napredek. O tem govore tudi številke aktivnih članov. Dejavnost društva pa potrjujejo številni nastopi zadnjih dveh let, kar je bilo v našem tisku že večkrat zabeleženo.

Pa še nekaj besed o delu posameznih sekcij v letošnjem letu. Prvi so se letos predstavili člani madžarske dramske skupine, ki so v marcu nastopili z igro »Nagymama«. Slovenska dramska skupina, ki je v zadnjih treh mesecih pridno vadila, bo 2. junija nastopila na domačem odru z igro Fritza Hochwälderja »Javni tožilec«. Madžarska dramska skupina pa že pripravlja drugo prireditev.

Mešani pevski zbor je v letošnjem letu dobil novega pevovodjo v osebi tov. prof. Vlada Močana, kar predstavlja še posebno pridobitev. Spretni pevovodja je zbral okrog sebe 50 pevcev, ustvaril disciplino, ki je v prejšnjih letih čestokrat primanjkovalo. Delo zadnjih mesecev pa bodo lendavski pevci pokazali v prvem tednu junija, ko bo pevski zbor priredil samostojni koncert.

Tamburaši so se znova pridno

V Apaški kotlini

Novinarjeva pot po desnem bregu Mure

Levo in desno ob cesti, po kateri smo se spuščali v Apaško kotlini, so že počasi, a vztrajno zorela žita. Zadnji, odrešilni dežek je rastlinam dal pogum, da so se pognale kvišku in začele gledati soncu v oči. Drevesa so bila svatovsko odeta. Kakor nevesta, ki se odpravlja k poroki.

Za hip je zoreče polje presekalo betonski jarek. Posmehljivo se je vlekel po plodnih njivah od Mure pa do ceste in še na oni strani.

Nekoliko me je začudila ta nenavadna prekinitve plodnih njiv — s trdim kamnom. Čemu to? Komu lahko to služi? In prav tedaj, ko mi je vprašanje, za kaj je ta neziviljenjski kamen potreben tem plodnim njivam, že takorekoč viselo z jezika, se je oglasil sopotnik poleg mene in pojasnil:

»To je pa Rupnikova linija.« Glas mu je tudi zvenel posmehljivo.

Apače so gospodarsko in kulturno središče doline, ki se tudi imenuje po tem kraju.

(Foto Kološa)

Prvi trenutek se nisem točno zavedal stavka, ki ga je izrekel. Rupnik? Rupnik? Pa, saj ta je bil domobranec! Da, še prej pa general, jugoslovanski namreč. Ironija! Ironija človeka in ironija usode. Izdajalec, ki ve že vnaprej, da bo izdajal, gradi protitankovske jarke proti svojim prijateljem!

»Za ta beton je šlo precej narodnega denarja,« sem rekel.

»Da,« je odgovoril sopotnik. »In tu se ta slavna Rupnikova linija šele začne ali pa končuje, tega ne vem natančno. Zgradil je cel sistem takih protitankovskih jarkov, vlečejo se prav tja do Dravskega polja.«

Spomin na vojno, ki je že daleč, pa vendarle še kljub temu precej blizu, celo preveč blizu, nam je za hip zaposlil možgane. Utihi smo in samo enakomerno utripanje motorja se je slišalo v tem lepem dopoldnevu.

KRATEK POSTANEK V APACAH

Na levi in desni smo vedno pogosteje srečavali hiše in ljudje so stali pred njimi in otroci so se igrali v pesku. Mnogo je bilo tudi novih hiš, sveže sezidanih, še ne ometa-nih. Na cesti je masil luknje cestar z drobnim kamenjem in nas pozdravljajl s tem, da je dvignil prste k kapi.

Potem smo videli vedno več hiš in nenadoma te hiše niso bile več raztresene ob cesti, ampak so se zle-le in strnile v skupek, v nekak krog, cesta se je razlezla, kakor spomladanske vode, ko prestopijo

mi bi bilo treba govoriti. Pravijo, da v gostilni človek še najprej spozna ljudi. Zato sem stopil v njo. Nekaj časa sem sedel sam. Nikogar ni bilo. Seveda, saj je bila zgodnja dopoldanska ura.

Ze sem obupal, da bom kogarkoli videl ali spoznal, ko so se vrata nenadoma odprla in vstopil je starejši moški, srednje, kar močne postave. V obraz je bil rdeč in poznalo se mu je, da se je danes že okrepčal.

Naročil je žganje, potem je stopil k meni in začel neprisljuno govoriti. Kmalu sem zvedel, kdo je, odkod (bil je priseljencec) in kaj dela. Zvedel sem tudi, za podrobnosti njegovega življenja. Med vojno so mu Nemci ustrelili sina, edinega sina, in od takrat je šlo z njim nazdol. Nikakor se ne more ustaliti in z njim je tako, kakor z drevsom, ki ga je začela glodati zašrbtna žival. Njega gloda žalost, neizmerna

žalost. Za sinom. In poskušal sem ga razumeti, ko je rekel:

»Dopoldan se smejem samemu sebi, popoldne pa vsemu svetu!«

Pri tem je zamahnil z roko in nagnil kozarec.

Ko sva se poslovila, sem videl dvojno žaloigro na njegovem obrazu: eno, ki jo je preživel, in drugo, ki jo preživlja sedaj.

SE DO ŽEPOVCEV, POTEM PA NAZAJ

Tistih nekaj kilometrov do Žepovcev se nisimo niti prav zavedli in že smo bili v Žepovcih. Znano mi je bilo, da obstoji tam obdelovalna zadruga, in sicer precej velika.

V pisarni ni bilo, razen ene tovarišice, nikogar. Predstavil sem se in zvedel, da je knjigovodkinja in da sploh opravlja vsa pisarniška dela zadruga. Ime pa ji je Anica Polanec. Potem sem zvedel tudi to, da ne morem sedaj dobiti niti predsednika Staneta Ceha, ker orje s traktorjem na n'ivi, pa tudi upravnika Franca Poršeka ni doma.

»Razen, če greste na polje. Ali pa jih naj pokličem?« je vprašala.

»Ne, ni potrebno. Tu smo se ustavili tako, mimogrede,« sem odgovoril. »Ne bomo jih motili pri delu.« (Sicer pa je boljše, da pride sem kmetijski urednik. On je strokovnjak in bo lahko napisal boljšo reportažo iz zadruga, kakor pa jaz, sem si mislil.) Kljub temu sem se pozanimal, kako delajo in kako izhajajo.

»Se kar dobro,« se je glasil odgovor. »Zadruga ima 360 ha obdelovalne zemlje in je tu okoli daleč največja in tudi najboljša. Zadrugniki so zadovoljni. Poleg ohišnice,

Zadruga, vas Žepovci v Apaški kotlini. V tem kraju obstoji edina kmetijska delovna zadruga v Pomurju.

(Foto Kološa)

bregove, in zaustavili smo se na trgu.

To so bile Apače. Zadaj, nekje za hišami, je stala bela, neizogibna cerkev.

Izstopili smo in se nekoliko razgledali. Pravzaprav nisimo mogli videti nič posebnega. Apače so majhen kraj, v bližini so polja, industrije seveda ni, razen če odštejemo mizarško delavnico, pa še te ne moremo uvrščati med industrijo.

Apače? Odkod neki se je vzelo to ime, ta naziv. Nehote sem se spomnil Karl Mavevih romanov in divjih Indijancev, med katerimi je bilo plemo z imenom Apači. Iz njih se je rodil tudi slavni Winnetou. Pa menda niso te Apače kaj z zvezi s temi Indijanci?

Najbrž ne.

DOVJNA ZALOIGRA

Videl sem kraj in videl sem hiše. Toda hiše same ne dajejo pečata kraju. Dajejo mu ga ljudje. Z nji-

ki jo imajo, dobijo še po 7000 din mesečne plače.

»To ni tako slabo,« sem dejal, potem pa nehaj z izpraševanjem.

»Odhajamo,« sem rekel in se poslovil.

»Že? Bili ste zelo kratki,« je dejala in se nasmehnila.

»Sem se še vrnemo,« sem obljubil.

Fotograf je medtem napravil nekaj posnetkov zadrughnih objektov, s sopotnikom sva sedla v avto, ki ga je šoferka medtem obrnila nazaj v smer proti Radgoni, in odpeljali smo se.

Sonce se je približalo zenitu, ko smo se bližali Vidmu.

Franc Srimpf

(Prihodnjič: Videm in nekdanja Mala Nedelja)

Pomurski študentje so pripravljene s prostovoljnim delom pomagati pri gradnji gledališča

Z velikim zanimanjem sledimo študentje najrazličnejšim dogodkom v Pomurju. Veselimo se vsake novice, ki obeta napredek naših krajev in ljudi, pa naj bo to na kulturnem, prosvetnem, političnem ali gospodarskem področju. Ni torej čudno, če marljivo listamo po dnevnem časopisu, zlasti po Pomurskem vestniku, ki najbolj ugodi naši želji s poročili o različnih dogodkih v Pomurju, ni torej čudno, če radovedno sprašujemo vsakega domačina, ki ga je pot slučajno zanesla med nas v Ljubljano, zdaj o tej, zdaj o oni stvari. Zelj-

no smo sledili novicam o Pokrajinskem muzeju in o Studijskih knjižnicah ter z velikim zanimanjem brali o resnični potrebi gledališča v M. Soboti. O slednjem vprašanju — o potrebi gledališča v M. Soboti — je bilo v tem listu precej napisanega; nato pa je zavladalo neko sumljivo zatijše. Bali smo se že, da so bili klici po gledališču le klici žejnih v puščavi. Kmalu potem so nas vznemirile vesti in želje po dveh kinodvoranah, ki pa so k sreči kmalu utih-nile. (Razumljivo je, da so bila tudi med nami mnenja deljena — zato je

to bolj ali manj moja lastna pripomba!)

Pred kratkim pa nas je prijetno presenetila vest, da bo M. Sobota le-dobila gledališko dvorano. Člani KPA (Kluba prekmurskih akademikov) toplo pozdravljamo prizadevanja vsakega, ki se trudi in dela, da bo M. Sobota lahko upravičeno nosila ime kulturnega središča v Pomurju. Brez gledališča pa si tega res ne moremo predstavljati. Zavedamo se, da gledališče ne bo zraslo kar čez noč, ampak da bo treba mnogo truda in dobre volje vsakega, ki se zaveda važnosti in pomena gledališča — rekel bi vsakega, ki mu je kultura draga!

Taka pomembna dejavnost, kot je graditev gledališke dvorane in boj za gledališče sploh, pa nikakor ne sme iti mimo nas študentov iz Pomurja. Zato smo na zadnjem sestanku KPA soglasno sprejeli sklep, da bomo s prostovoljnim delom pripravljene pomagati pri raznih akcijah, ki bodo potrebne v tem okviru. Nedvomno bo dovolj dela za vsakega, in zato upamo, da nam bodo sledile tudi ostale organizacije — zlasti mladinske! Res, to ni več čas, ko bi si ljudje, ki ne poznajo naših krajev, predstavljali in v isti sapi združevali ime Prekmurje s topoli in s številnimi gnezdi štorkelej na strebah. Potrudimo se torej vsi, da bo slika Prekmurja in s tem vsega Pomurja čim lepša, prijetnejša!

H. J.

Velika prireditev pomurskih študentov

18. maja so priredili člani kluba preških študentov in prekmurskih akademikov I. namiznoteniški turnir okrajnih študentskih klubov. Sodelovalo je 12 študentskih klubov, ki so bili razdeljeni v 3 skupine. Najboljša je bila ekipa iz Kranja pred ekipo Kočevja in Novega mesta. Moštvo pomurskih študentov pa si deli 4.—6. mesto. V moštvo kranjskega akademskega društva sta nastopila večkratna republiška prvaka Hlebš in Rebolj, ki sta tudi v tekmovanju med posamezniki dosegla 1. in 2. mesto pred Levstikom iz Kočevja. Vidni uspeh so dosegli tudi trije pomurski študentje Klemenčič, Hradl in Vilar, ki so med 64-imi tekmovalci zasedli 5.—7. mesto. Tri najboljše ekipe in trije posamezniki so prejeli od prireditelja lepe pokale, ki jih

je Univerzitetni odbor ZSJ poklonil pomurskim študentom za nagrade najboljšim tekmovalcem.

Prireditve, ki se je odvijala na šestih mizah v Stekleni dvorani, je odlično uspela, saj je bila vzorno organizirana in je dosegla svoj glavni namen: medsebojno spoznavanje in zbliževanje študentov iz vse Slovenije. Igre so bile lepe, ostre ter zanimive in niso v ničemer zaostajale za ostalimi republiškimi prireditvami — ne v kvaliteti in niti v množičnosti! Univerzitetni odbor ZSJ, kakor tudi tekmovalci, so izrazili željo, da bi sledilo še več tako uspešnih tekmovanj tudi v drugih panogah športa — saj to je ena izmed najboljših poti, ki vodi do tesnejšega sodelovanja med študenti iz vse republike.

PRAZNIK POMLADI

RADOST IN VESELJE NAŠE MLADINE

Toplo pomladansko sonce je minulo nedeljo zvalilo množice ljudi, mladih in starih, na nogometno igrišče, kjer je Društvo prijateljev mladine v M. Soboti skupno z drugimi društvi pripravilo za Praznik pomladi naši mladini sproščeno rajanje na zeleni trati pod okriljem mogočnih dreves ob robu igrišča. Sončni žarki so prijetno bo-

mladi šahisti so se spoprijeli v treh skupinah za naslov pomladanske prvaka, tokrat na zelenem polju, kajti stolov in miz niso marali, pa so igrali kar na travnatih tleh. V dveh mlajših skupinah sta odnesla zmago znana šahista brata Danilo in Bogdan iz Kroga, pri mladincih pa je zmagal Ludvik Gumilar iz M. Sobote.

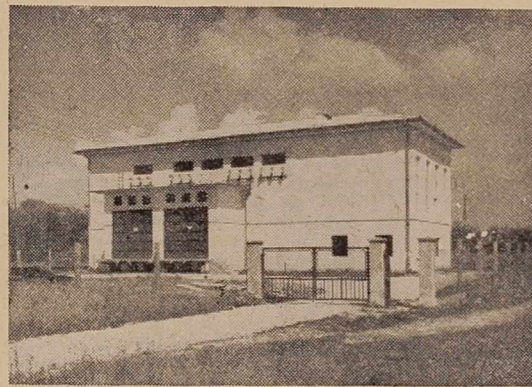
Ko je prijal na iskren, belem konjcu Zeleni Jurij, ves v zelenju in cvetju, se je njegovemu že itak številnemu spremstvu pridružila še ostala deca. Nato je pisana in razigrana povorka ob zvokih godbe krenila dalje k Snežaku, ki so mu bile ure štete. Na grmadi je zgorel. Ničče ni žaloval za njim, da, še veseli so bili vsi, da ga je konec.

Mikrofon je imenitna iznajdba, to so sedaj spoznali tudi naši cicibani in pionirji. Preko njega je prva poslala svojim staršem pomladanske pozdrave mala Verica. Za njo pa dolge vrste skoraj ni bilo konec, vsi so hoteli pozdravljati svoje starše, učitelje in znance. Tudi peli so v mikrofon, da se je iz zvočnikov razlegalo daleč naokrog. Se celo mala ciganka Maja je zapela domačo pesmico.

Za lačne in žejne žledčke je bilo dobro preskrbljeno in vse zelo poceni. Za to so paviljone tudi hudo oblegali, da so prijazne tovarišice imele stalno polne roke dela. Večji pa so še obiskovali tudi taborišče Veselega vetra, kjer so taborniki pripravili odlično enolončnico.

Praznik pomladi bo ostal vsem v najlepšem spominu, saj je prinesel mladini mnogo lepih in veselih doživetij, pa tudi starejšim je postalo toplo pri srcu, ko so prebili nekaj lepih uric z mladino žarečih oči in rdečih ličec.

FH

Elektrika, to je najbolj otipljiv dokaz povojnega napredka v naših krajih. Na sliki: Razdelilna postaja.

(Foto Kološa)

žali razkuštrane glavice malih cicibančkov, kot bi se hoteli opravičiti za neprijazno deževno vreme prejšnje nedelje, ki je bila prvotno določena za praznovanje.

V veseljem živzavju stotin otrok, ki so se ga pa kaj kmalu nalezli tudi starši in drugi, so zbudili posebno pozornost modeli letal, ki so brneli po zraku kot prava letala, le da jim je bilo omejeno območje, ker so jih imeli na vrvici. A tudi drugi modeli, ki so tiho drseli po zraku, so želi posebnost pri dečkih obilo občudovanja.

Bohnenje pravih motornih letal, iz katerih se je vsakokrat, ko so preletela praznični prostor, vsulo cvetje in pozdravni letaki, je oglušilo zvoke prijetnih melodij, ki so se razlivale iz zvočnikov ter celo godbo na pihala, ki je neumorno igrala vesele in poskočne komade. Za jatami pozdravnih letakov se je kot mogočen val poglata letok otrok in radovedno razbirala sporočila.

Malci cicibančki iz otroškega vrta se za lepe rajalne in pevske nastope želi obilo priznanja številnih gledalcev.

Lendava ob Titovem rojstnem dnevu

V Lendavi so 64-rojstni dan tov. Tita prav lepo proslavili. Večer prej so pionirji lendavske osnovne šole v veliki dvorani Nafta priredili svečano akademijo z bogatim in pestrim kulturnim programom. Na odru se je zvrstilo čez 200 pionirjev. Posamezne točke so bile dobro pripravljene in bi bilo reško napisati, katera je bila boljša. Po triurnem programu, ki je bil v nabito polni dvorani, so gledalci nastopajoče prisrčno pozdravili.

Posebno prireditve v čast tov.

Titu so pripravili tudi cicibani otroškega vrta.

25. maja dopoldne jih niti dež ni oviral. Ze v zgodnjih urah je bilo opaziti na ulicah številne pionirje v rdečih rutah. Na cestah so stali pionirji-milničniki v uniformah in usmerjali promet. To je bilo za Lendavo že nekaj posebnega. Avtomobili in druga vozila so se pokorno ustavljala pred resnimi obrazih mladih.

Ob deveti uri je s šolskega dvorišča odkorakal pionirski odred osnovne šole. Za številnimi zastavami so stopali člani pionirskega štaba, z njimi pa so se zvrstile čete. Strunni koraki so odmevali po lendavskih ulicah, iz mladih grl pa je zaorila pesem: »Hej brigade«. Čete so korakale skozi mesto, zavile v Mestni park in se postrojile pred tribuno, na kateri so jih pričakali predstavniki oblasti, pred njo pa cicibani. Pionir Dušan Petrovič je raportiral predsedniku občine Slavku Lindiču, da je odred pripravljen za sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo. Po nagovorih so cicibani dali svečano zaobljubo, člani štaba pa so jim izročili rute in legitimacije. Svečanosti so se udeležili tudi pionirji in mladinci nižje gimnazije in ostali prebivalci.

Ob koncu so bili vsi pionirji pogoščeni.

TOKRAT SPET O MLADINI IN IZBIRI POKLICA

Ze v eni izmed prejšnjih števil Pomurskega vestnika smo pisali o nekaterih šolah in poklicih, za ktere naj bi se odločili mladinci in mladinke, ki zapuščajo 4. razred gimnazije. Tokrat spet nekaj kratkih napotkov, ki pa jih boste našli tudi v prihodnji številki našega časopisa.

Najprej nekaj o gradbeni srednji šoli, ki je v Ljubljani. Šola ima več oddelkov: oddelek za visoke gradnje, oddelek za nizke gradnje, oddelek za geometre. Kandidat mora opraviti pred sprejemom v šolo sprejemni izpit.

Tehnična srednja šola v Ljubljani vzgaja tehnične raznih strok. Pogoji za sprejem v tehnično srednjo šolo je dovršena nižja gimnazija. V nekatere oddelke sprejemajo tudi dekleta.

Prav tako primeren je študij na srednjih ekonomskih šolah, ki so v Murski Soboti, Mariboru, Celju in v Ljubljani. Absolventi srednjih ekonomskih šol postanejo lahko knjigovodje, fakturisti, planerji, komercialisti itd. Lahko pa se zaposlijo tudi v državni upravi, finančni službi in v denarnih zavodih. Tudi tukaj je sprejemni pogoj dovršena nižja gimnazija. Absolventi vseh

navedenih šol imajo možnost vpisa na določene fakultete na univerzi. Za žensko mladino je najbolj primeren študij na srednji ekonomski šoli.

V Ljubljani je tudi šola za farmaceutvske pomočnike v lekarnah, farmaceutvske kemičnih tovarnah in analitskih laboratorijih. Poleg dovršene nižje srednje šole zahtevajo od kandidatov tudi natančnost, vestnost in urnost. Poklic je zelo primeren za dekleta. Po končani šoli lahko absolventi nadaljujejo študij na Farmaceutvski fakulteti v Ljubljani ali Zagrebu.

Ista šola usposablja mladino tudi za poklic »sanitarni tehnik«. Zaposlitev v zdravstvenih domovih, v sanitarno higienski službi ali kot pomočniki sanitarnih inšpektorjev. Služba je predvsem terenska, zato je primerna bolj za moško mladino.

Razen tega je v Mariboru in Celju šola za medicinske sestre, ki dobijo po končanem šolanju zaposlitev v vseh zdravstvenih zavodih.

Absolventi vseh navedenih šol imajo možnost zaposlitve ne samo v naši, temveč tudi v vseh ostalih republikah, kajti pomanjkanje strokovnega kadra je še vedno občutno. F. F.

KULTURNO PROSVETNA DEJAVNOST V LOGAROVCIH

V začetku maja je mladina v okviru mladinske organizacije uprizorila igro »Vozel«, ki so jo dobro izvedli ter jo tudi ponavljali.

Dramska družina Prosvetnega društva v Logarovcih je v drugi polovici meseca maja uprizorila ljudsko igro v 6-ih slikah »Dekle iz Trente«, ki je kljub številnosti dobro uspela ter zadovoljila občinstvo, ki si želi še več podobnih predstav. Igro so tudi ponavljali ter nameravajo z njo gostovati na bližnjih odrih. Od tej prilike se je treba zahvaliti Prosvetnemu društvu Križevci, ki je za uprizoritev posodilo potrebne kulise.

Sahovski sekcija našega društva se je 17. maja pomerila na desetih deskah s sahovskim klubom iz Borec ter zmagala z rezultatom 6:4, kar predstavlja za sekcijo nedvomno uspeh.

Kulturno prosvetno delo bi bilo gotovo še boljše, če bi bila izgotovljena dvorana, ki se nahaja v sklopu šolskega poslopja.

Sedem korakov PO ŠALOVSKI OBČINI

Uvodni intervju v vlaku

Pelje ta vlak na Goričko? — Vstopite, prosim!
»Goričane« je zapihal in... V kupeju živahen pogovor. Priletni možakarji so ugibali o vremenu in letini; še zdaleč ne zaradi tega, da bi si tako preganjali dolg čas. V njihovem pogovoru je bilo nekaj globljega: skrb za zemljo, ki najprej terja in šele potem vrača, skrb za številne želodce, skrb za stvari, ki se nočejo niti za hip umakniti, da bi dale mesto svetlejšim točkam v življenju. In kaj zato, če je za temi ugibanji življenje samo, polno blagodat ali pa tudi pomanjkanja — kakor je pač ljudem naklonjena boginja vremena. In ko takole poslušas kmečke ljudi, se ti zdi, kakor da plovejo v barki po razburkanem morju. Jim bodo valovi tudi letos prizanesli?

Puonci!
Postaja ugibanj je za nami. Najstarejši med našimi znanci si je popravlil zamašeni klobuk, si privihal

— Ni take »nevole« kakor pri »kolah«, za katere bomo enako plačevali i Ravenci i Goričanci, čeprav imajo na ravnini od njih mnogo več koristi; če nam bo šmarnica preveč jemala, bomo pa kaj drugega »špogali« — je pritegnil rdečelas možak, ki je imel v gumbnici gasilsko značko.

Pozneje sem se pri viru podatkov prepračil, da imata moža prav. Tudi šmarnica bo morala zapustiti goričko deželo, če ji bomo

Občina na treh krajih

Vetrovi v šalovski občini so se pomirili. Če so se še pred meseci šli, kdo bo koga ali kje bo sedež nove velike občine, so sedaj, ko so nekako sklenili kompromis — sedež občine je v Salovcih, sedež občinskih političnih vodstev in uprave za dohodke v Gor. Petrovcih, Kri-

našli boljše nadomestilo. Ljudje v teh krajih niso toliko starokopitni, da ji ne bi odpovedali gostoljubja. Okoli 20.000 trsov so že izruvali!

In mož z gasilsko značko v gumbnici:
— Pa še nekaj ni dobro: da je naša velika občina tako draga, enkrat dražja — kakor smo ugotovili pri nas v Križevcih!

Za natančnejše kramljanje o tem »problemu« ni bilo več časa, kajti možje so prišli za cekarje in izstopili z vlaka.

— Pridite k nam, pa boste še več izvedeli za novine!

— Pa še nekaj ni dobro: da je naša velika občina tako draga, enkrat dražja — kakor smo ugotovili pri nas v Križevcih!

Za natančnejše kramljanje o tem »problemu« ni bilo več časa, kajti možje so prišli za cekarje in izstopili z vlaka.

— Pridite k nam, pa boste še več izvedeli za novine!

slijo... Upravni stroški niso mnogo večji, saj imamo samo tri uslužbenke več, kot so jih imele bivše tri občine skupaj. Z večjo občino pa naraščajo tudi potrebe; v okolju imamo trinajst šol, plačujemo 35 učnih moči, vsak dan izdajamo težke tisočake za brezplačno zdravljeno občanov, za vzdrževanje socialno ogroženih ljudi in starčkov v raznih ustanovah. Ti stroški so se v zadnjem času občutno povečali...

— Zanimaj me, kako funkcionira nova občina?

— Če mislite na ljudski odbor, potem lahko povem, da je kar živ. Dosedaj je sprejel že vrsto odlokov...

Nekdo je vpadel v razgovor:

— Morda je še pomanjkljivost v tem, da so odborniki premalo aktivni med svojim volivci. Čas pa bo tudi v tem pogledu prinesel izboljšanje.

— Če mislite na krajevne odbore: imamo jih devetnajst, v vsaki vasi; eni so se že zganili, drugi pa še čakajo, da jim bomo z občine dali poživilo. Med dvanajstimi sveti so najbolj aktivni gospodarski, prosvetni, socialni in splošni. Imamo pa tudi svete, ki se dosedaj še niso sestali. V občinski samoupravi deluje čez 200 volivcev, kar je sicer lepa številka, ki pa bo popolna v pravem smislu besede, ko se bodo vsi ljudje tudi zavedali svojih dolžnosti in sodelovanja v samoupravnih organih.

Za mojo novinarsko beležnico je bilo dovolj. Ze sem se hotel posloviti, ko me je tov. Kerčmar opozoril:

— Premerite pot od Boreče do Gor. Petrovec! Skoraj dve uri boste hodili. Taki »sprehodi« mnogo stanejo občane, ki morajo sedaj hoditi na krajevne urade celo po živinske potne liste. Dosedaj so te listine izdajali predsedniki krajevnih odborov in ljudje so bili mnogo bolj zadovoljni.

— Zanimaj me, kako funkcionira nova občina?

— Če mislite na ljudski odbor, potem lahko povem, da je kar živ. Dosedaj je sprejel že vrsto odlokov...

Nekdo je vpadel v razgovor:

— Morda je še pomanjkljivost v tem, da so odborniki premalo aktivni med svojim volivci. Čas pa bo tudi v tem pogledu prinesel izboljšanje.

— Če mislite na krajevne odbore: imamo jih devetnajst, v vsaki vasi; eni so se že zganili, drugi pa še čakajo, da jim bomo z občine dali poživilo. Med dvanajstimi sveti so najbolj aktivni gospodarski, prosvetni, socialni in splošni. Imamo pa tudi svete, ki se dosedaj še niso sestali. V občinski samoupravi deluje čez 200 volivcev, kar je sicer lepa številka, ki pa bo popolna v pravem smislu besede, ko se bodo vsi ljudje tudi zavedali svojih dolžnosti in sodelovanja v samoupravnih organih.

Za mojo novinarsko beležnico je bilo dovolj. Ze sem se hotel posloviti, ko me je tov. Kerčmar opozoril:

— Premerite pot od Boreče do Gor. Petrovec! Skoraj dve uri boste hodili. Taki »sprehodi« mnogo stanejo občane, ki morajo sedaj hoditi na krajevne urade celo po živinske potne liste. Dosedaj so te listine izdajali predsedniki krajevnih odborov in ljudje so bili mnogo bolj zadovoljni.

so lani urejevali tudi v Salovcih.
— Ko nam bodo jablane rodile, bo že vse bolje... Konec bo očitkov zastran rentabilnosti, konec podtikanj...

Razumel sem besede upravnika, čeprav tudi v vodstvu posestva ni vse tako, kot bi moralo biti. Revizija je že povedala svojo besedo o napakah, ki se ne smejo več ponoviti.

Za letos pravijo, da se bodo izmotali iz večjih težav, če bo količjak letina. Znebili so se manjših in oddaljenih parcel, ki so jim bile samo v breme. Dogovarjali so se tudi s kmetovalci in združili 56 parcel v tri večje komplekse, katere bo sedaj moči lažje obdelovati. Potrebna pa je večja pomoč kmetijskih strokovnjakov, ki naj bi skupaj z vodstvom posestva skrbno proučili talne in druge razmere; to bi bil prispevek k težnji, da bi na posestvu pridelovali najbolj uspevajoče in rentabilne kulture.

In ne nazadnje so važna tudi kreditna sredstva, saj je posestvo nastalo »takorekoč« iz nič, potrebuje več živine, orodja, strojev...

Posestvo je bilo letos že pred likvidacijo. Pravičen in odločen »ne« političnih organizacij je to preprečil, saj bi to bil korak nazaj; zakaj bi razpuščali nekaj, kar smo z veliko težavo spravili skupaj? Tako so dobili odgovor tudi posamezni ško-

so lani urejevali tudi v Salovcih.
— Ko nam bodo jablane rodile, bo že vse bolje... Konec bo očitkov zastran rentabilnosti, konec podtikanj...

Razumel sem besede upravnika, čeprav tudi v vodstvu posestva ni vse tako, kot bi moralo biti. Revizija je že povedala svojo besedo o napakah, ki se ne smejo več ponoviti.

Za letos pravijo, da se bodo izmotali iz večjih težav, če bo količjak letina. Znebili so se manjših in oddaljenih parcel, ki so jim bile samo v breme. Dogovarjali so se tudi s kmetovalci in združili 56 parcel v tri večje komplekse, katere bo sedaj moči lažje obdelovati. Potrebna pa je večja pomoč kmetijskih strokovnjakov, ki naj bi skupaj z vodstvom posestva skrbno proučili talne in druge razmere; to bi bil prispevek k težnji, da bi na posestvu pridelovali najbolj uspevajoče in rentabilne kulture.

In ne nazadnje so važna tudi kreditna sredstva, saj je posestvo nastalo »takorekoč« iz nič, potrebuje več živine, orodja, strojev...

Posestvo je bilo letos že pred likvidacijo. Pravičen in odločen »ne« političnih organizacij je to preprečil, saj bi to bil korak nazaj; zakaj bi razpuščali nekaj, kar smo z veliko težavo spravili skupaj? Tako so dobili odgovor tudi posamezni ško-

»Eti« smo,

v sodobnih Čepincih!

Nebo je nasršilo svoj obraz. Strele so si utirale pot po višavju. Precej močan veter je pihal in mi pomagal poganjati »motor« po dolinici, ki je bila vsa odeta v pražnje oblačilo. Vozim se skozi Markovce. Na koncu vasi zagledam tablo z napisom »Čepinci«.

— Aha, tu sem! Pretentani Čepinčani znajo že dva kilometra prej opozoriti naše... Radovednost mi ni dala miru, pa sem še bolj pognal kolo. Voznja je bila kar prijetna; lepa cesta vodi v to zadržno vas, obdana na obeh straneh z nasadom jablan, ki so pravkar cvele in prijetno vonjale.

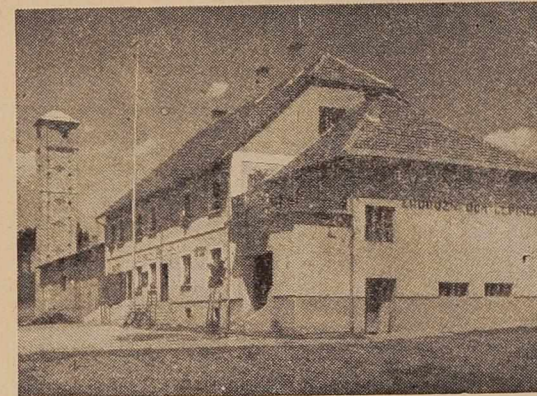
Dobro razpoložen od udobnega potovanja sem se ustavil pred če-

mesto bele repe. Gradimo zadržno skladišča, v katera bomo spravili tudi 7 vagonov jabolk.

Potem me je Korpič povabil, da si dodobra ogledam zadržni dom. Bil sem prijetno presenečen, kajti s tem kar imajo, se lahko Čepinčani upravičeno ponašajo. Pri ogledu prostorne in lepo urejene dvorane z balkonom me je zanimalo, kakšne filme njegovi ljudje najraje gledajo.

— Domače in mehiške, drame in borbene filme, manj kavbojske. Film »En dan življenja« je imel pri nas največji uspeh: pet predstav v eni nedelji! »Vesno« so si ljudje dvakrat ogledali.

— Domače in mehiške, drame in borbene filme, manj kavbojske. Film »En dan življenja« je imel pri nas največji uspeh: pet predstav v eni nedelji! »Vesno« so si ljudje dvakrat ogledali.

Zadržni dom v Čepincih (Foto Kološa)

pinsko sodobno znamenitostjo: zadržnim domom.

— Ze zunaj lepa podoba, kakšen šele bo znotraj?

V zadržni gostilni, ki se imenuje po bližnjem potoku Krka, ni bilo nikogar. A vseeno mi ni bilo dolg čas; zastrmel sem v grafikone, ki pričajo o velikih zmagah Čepinčanov: 25. 1. 1948 se je rodila prva ustvarjalna misel, 1. maja 1949. otvoritev zadržnega doma, potem benzinski agregat, kino-projektor, nova dvorana, skladišča, prizidek gasilskega doma z visokim stolpom — vse v nekem logičnem zaporedju. rekel bi, skladno z rastjo zadržne zavesti vaščanov.

V osmih letih so Čepinčani marsikaj prekusili v sebi, da lahko sedaj ob državni meji dostojno predstavljajo svojo socialistično deželo. Rasli so s svojo zadržo in gospodarskimi uspehi, ki jih ne bi mogel spregledati še tako zaslepljeni človek.

Mene pa so zanimali najnovejši dogodki.

— Z marsičem se ubadamo — mi je smehljaje postregel s podatki Koloman Korpič, pobudnik vsega, kar je zraslo v Čepincih po vojni.

— Na primer!

— S poskusništvom. V okviru pospeševalnih odsekov delujemo za preusmeritev kmetijstva. Pridelovati hočemo bolj donosne kulture. Zaenkrat delamo poskuse s kumno, pšenico Bankuti in krompirjem Merkur, z umetnimi gnojili na travnikih, imamo rejsko središče za štajersko kokoš itd. Pohvalno je, da se teh »novotarij« oprijemlje vedno večje število kmetovalcev. Začeti je pač treba. Poškropili smo tudi vse sadno drevje. Enajst kmetov je letos zasejalo krmni ohrovt na-

— In obisk?

— Se vedno narašča. Prvo leto so člani, ki so prostovoljno prispevali okrog 200.000 din za aparature, lahko zastoj obiskovali predstave. Morali smo jih navaditi na sedmo umetnost. In posrečilo se nam je: leta 1954 je gledalo filme 6123 obiskovalcev, letos v prvem tromesečju pa že okrog 3000...

— In kdo vrti filme?

— Sam. Sicer pa delamo »pri filmu« vsi brezplačno.

Se ogled poskusnega travnika. Kakšna razlika med gnojenimi in negnojenimi parcelami? Zadržnik Štefan Žido, možak v najlepših letih, nam je na veliko pripovedoval o doseženih uspehih; na nepognojene parceli je pridelal 5 kg suhe krme na ar, na parceli, pognojeno z nitromonkalom in kalijevo soljo, 9 kg, a na parceli, ki jo je pognojil z obema gnojiloma in superfosfatom, pa največ: 11,25 kg. Pri pomenu si je zadovoljno mel roke in obljubil:

— Umetna gnojila bodo videla vedno več mojih travnikov!

Pa še nekaj so mi ob slovesu narokovali v beležnico:

— Prosveta močno zaostaja za gospodarskim razvojem. V zadnjih treh letih nismo imeli v zadržnem domu niti ene domače kulturne prireditve. Zato si vroče želimo učiteljev, ki bi nam tudi na tem področju pomagali naprej...

(Konec na 6. strani)

Salovci, upravno središče občine Petrovci — Salovci
Na sliki: Zadržni dom (Foto Kološa)

malce osivele brke in napeljal pogovor drugam.

— Viš, viš... to pa ni prav, da moram za »kola« plačati prav toliko takse kot moj sosed, ki ima enkrat več zemlje, pa še zraven služi z vozovi in konji.

— To bi morali res »načič« urediti, da bi bilo bolj pravično za nas, male gruntarje — je še pristavil Pišta.

— Kako pa je s šmarnico? — sem pobaral in se vpletel v pogovor. Bil sem prepričan, da sem zadel v živo.

— Eh, kaj bi, saj nam ni za večno prirasla na srce. Pijemo že radi, to je res, kajti v pijači iščemo moč za naporno delo, iščemo okrepčilo, večkrat veselje...

ževčani pa so dali novi občini predsednika — ljudje mnogo bolj stvarni v razgovorih. Prisluhni mojemu besedam odbornika Knausa iz Markovce:

— Ni časa za take stvari, saj imamo kup skrbi, ki nas tarejo; metiljavost živine nam je pognala strah v kosti in vzela že sedem živinčet, ceste nas čakajo, poti...

Pri takih razgovorih sem našel tudi občinske može v Salovcih. Če hočem biti še bolj natančen: pripravljali so nove odloke.

Sprejel me je predsednik Kerčmar. — Kako je s tisto stvarjo o dražji novi občini?

— Nepoučeni ljudje marsikaj zapletejo, pa le ni tako, kakor oni mi-

Vsenaokrog: rumene table

Rumene rože in trstičje pokriva številne šalovske travnike. Napovedovalci kislosti tal. Superfosfat sam ni primeren za travnike, ker še pospešuje kislost. Gorička zemlja »kriči« po apnu. Z apnenjem bi močno povečali pridelke na poljih in travnikih. Izboljšani travniki bi dali mnogo več dobre krme, redili bi lahko več živine, namolžli bi več mleka — cela veriga problemov, ki se skrivajo v rumenih tablah. Thomasova žlindra že prodira v naše kraje, vendar pa je letos niso dobili, čeprav so jo pravočasno naročili. Na šalovski postaji je samo en kup belkastega gnojila. Dobilga ga je gozdna uprava za svoje potrebe. Zadruga pa so lahko samo »planirale« potrebne količine Thomasove žlindre!

— Sicer pa pri nas mnogo planiramo, premalo pa storimo — je dejal v razgovoru kmetijski tehnik šalovske občine.

Meril je na zadržne gospodarske načrte. V KZ Adrijanci so na primer »planirali«, da si bodo omislili semenski oves za 20 ha, pa ga niso kupili niti kilograma, v Salovcih naj bi pobranali 100 ha travnikov, a so jih komaj 5...

Res ni dovolj, če samo sprejemamo gospodarske načrte, pri njihovem uresničevanju pa smo premalo dosledni. Zapišimo rajši tisto, kar bomo tudi spremenili v dejanje!

Pogovor je tekkel dalje.

Sadno drevje bo potrebno bolj redno in temeljito škropiti. Za zatiranje koloradskega hrošča, ki ga pričakujemo letos v množinah, potrebujemo motorno škropilnico. Pri odbiri živine in rodovnikih smo šele začetniki. Prave mešanice kokoši na kmečkih dvoriščih. »Stajerko« so začeli vabiti v Čepince. Pomanjkljivo gnojenje travnikov s hlevskim gnojem. Dušik v glavnem izpuhti v zrak!

— Kaj pa poskusništvo? — sem se zanimal.

— Priporočam obisk Čepince. Tam se s poskusi že ukvarjajo. Videli boste marsikaj zanimivega. Sicer pa bomo morali tudi v občinskem merilu delati več poskusov

— predvsem sortnih, da bomo lahko ugotovili, če se v našem okolju sploh obnese kakšna sorta zlahtne vinske trte. Sortni in gnojilni poskusi v sadovnjakih so pogoj za primeren sadni izbor. Skratka: poskusi so koristni povsod!

— Ze prej je bilo govora o apnenju zemlje. Bi mi lahko povedali, kakšni rezultati so zabeleženi?

— Samo en podatek zadostuje: moj oče je apnil polje in pridobil za čez 30 odst. večji pridelek. Na naših rumenih tablah pa bi z apnom prav gotovo dosegli še večji učinek.

Najhujši veter je mimo

Ne znajo gospodariti! Zabredli so, ker nimajo čistih računov!

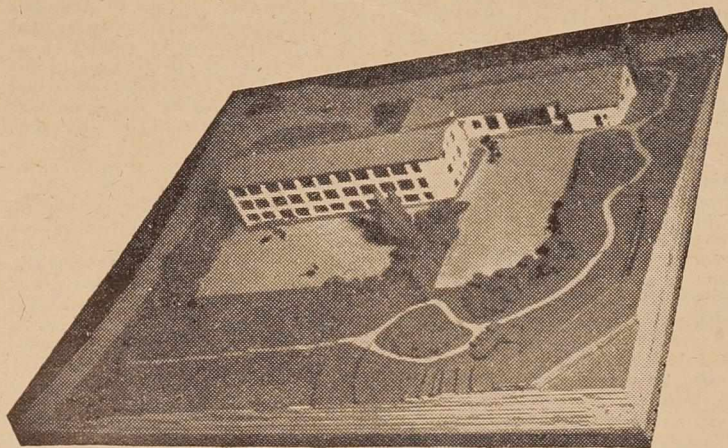
Take in podobne komentarje sem slišal o šalovskem kmetijskem gospodarstvu, zato sem se odločil: pogledam resnici v oči, pa če je še taka!

Posestvo nosi naslov »poskusno«. Ustanovljeno je bilo kmalu po uveljavljenju Zakona o zemljiškem maksimumu. Dobilo je okrog 500 parcel, ki so tudi do 12 km oddalje-

ne od sedeža posestva, zelo raztresene, male — večinoma pašniki in senožeti, ki komaj zaslužijo to ime. Posestniki so pač odstopili najslabšo zemljo. Da bomo lažje razumeli začetno gospodarstvo: neki kmet je oddal za 4 ha kar 20 parcel, gnoj so vozili s traktorjem v hodoški kot, do nekega hriba, od tam pa so ga morali s kmečkimi vozovi spravljati na njive.

Spričo takih razmer je bilo težko začeti gospodariti v tem smislu, da bi bilo posestvo že prva leta rentabilno. Lani pa so se zgrnili nad posestvo novi črni oblaki; krompir, ki so ga sadili kot mestsadež v nove sadovnjake in tudi na njivah, je domala popolnoma vzela talna voda. Zgnil je in komaj so dobili nazaj seme. Veliki obeti za dohodek so splahneli.

Da ne pozabimo: posestvo ima v Budincih vzorno urejen sadovnjak. Veselje je gledati dolge vrste mladih mošank, boskopskih kosmačev, jonatank in zlatih parmenk, vmes pa vrste priznanih breskovih drev, ki bodo že letos dala lepe plove! V tem nasadu šele odkriješ ljubezen do goričke zemlje; vse je na pravem mestu, vse skrbno obdelano in negovano! Podoben nasad

Taka bo zgradba nove šole v Petrovcih (Foto Kološa)

Čakalnica na prostem

(Nadaljevanje s 5. strani)

V Gor. Petrovcih nič novega. »Palača bodočnosti« kaže svoja rebra proti nebu.

— Tu bo nekoč stala moderna šola — pravijo vaščani in se že sedaj vesele tega dogodka.

Hotel sem intervjujati predsednika Gospodarskega sveta občine. Uraduje v knjigovodstvu občinskih podjetij, Čakam — že od osme. Ura na zvoniku je odbila deset.

Pridružil se mi je možakar iz Martinja.

— Vrag! Pri nas pa ni nobenega reda. Ne poznamo uradnega časa. Morda mož orje doma...

In potem se je pogovor razvnel okrog gospodarskih stvari. V občini bi lahko ustanovili mizarstvo delavnico. Bila bi rentabilna, če bi jo vodili podjetni in pošteni ljudje.

— Kaj pa predelava sadja?

— No, tudi to bi se morda obneslo; sicer pa imamo oddaljeni velike težave s prodajo sadja. Lani smo ga v Boreci, Martinju in Zevnavljah dosti nabrali, a kaj ko pa ga nismo mogli spraviti v denar. Se letos marca smo ga ponujali po 16 din. Pa mislite, da se je kdo potrudil k nam, čeprav smo prepričani, da bi ga potrošniki radi kupili!

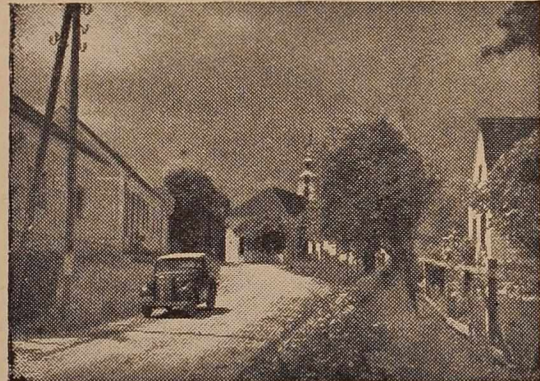
Vroča kri v Križevcih

Na poti v tretjo metropolo šalovske občine sem se ustavil tudi v Sulincih. Da imajo nedelaven krajevni odbor, sem bil že prej slišal, da pa imajo tako slabe ceste, tega še zdaleč ne bi verjel.

Cesta je preorana, kot da so rili po njej tanki. Sicer pa to ni nič čudnega: potok teče višje od ceste in voda jo redno preplavlja.

— Može, kaj pa tako hitite? — sem povprašal možakarje, ki so pridno krpali vaško cesto.

— Popravljamo grehe naših odbornikov, ki nečejo nič slišati o tej vaški »stramoti«. Kar primite jih javno za ušesa!

Križevci na Goričkem (Foto Kološa)

V Križevcih pa imajo posamezniki preveč vročo kri. Na zadnjih zborih volivcev so bili kaj glasni; ne samo takse, tudi elektrika je za nje nepotrebna stvar! V govorniški vni se celo pozabili, da se izplača proučiti občinski statut!

— Sicer pa ne sodite nas vseh po posameznikih — so mi zatrjevali, pri tem pa so tudi omenili, da bi želeli večkrat srečati v svoji sredini republiškega poslanca, ki jih je dosedaj obiskal samo enkrat.

— Naj pride k nam tudi tedaj, ko se pogovarjamo o bolečih zadevah. Bo vsaj zvedel za naše težave in predloge!

Dal sem jim prav, kajti uvidel sem, da niso solidarni s posamezniki kričači. In še nekaj sem poznal iz njihovega razgovora: da vidijo v poslancu preveč svojega zaščitnika, ki naj bi jih branil pred dajatvami in obveznostmi. To so mi potrdili tudi pogovori z ljudmi v čepinski kotlini.

Pri popravilu cest, krajevnih poti in komunalnih naprav pa so Križevčani precej podjetni. Tudi pokopališče so uredili. Krajevni odbor je med najboljšimi v občini. Marsikaj je že uredil na svojo pest, prepričan pa sem, da se bo zavzel tudi za zbiralnice mleka. V kraju je več kmetovalcev, ki bi radi oddajali belo tekočino.

Gorička je bila ob mojem obisku kot najlepša nevesta; vse je cvetelo in ji dajalo nepopisne čare. Nobena roka slikarja-umetnika ne bi mogla prenesti na papir teh prelivačih se barv in svetlobnih učinkov. Kako lep je ta svet; kakor da ga je priroda obdarila s svojimi najlepšimi biseri!

Pri tunelu blizu Mačkovec je vlak počasneje vozil. Samo toliko, da je lahko izstopil neki znanec. Potem je lokomotiva spet hitreje potegnila. Na Goričkem so v splošnem boljše ceste kot na ravnini. Ljudje jih pridno popravljajo. Slab vtis pa so napravile naše table na cestnih križiščih. Skoraj vse so brez napisov, tako da se popotnik težko znajde v teh krajih. V čepinski kotlini in pri Križevcih sem se moral nekajkrat ustaviti, da sem odkril pravo pot. Ljudje so drugače prijazni in radi pokramljajo s tujcem. Na cesti sem večkrat srečal tudi solarje. Pozdravljali so me z glasnim »dravo«. Tudi to je vredno zapisati.

Slavko Klinar

Ljutomerske žene:

Sodelovati hočemo, aktivno, vedno in povsod...

Na pobudo žena je bilo v Ljutomeru posvetovanje o prehrani, preusmeritvi kmetovanja in vlogi žene pri tem. Posvetovanja se je udeležilo čez 70 naprednih žena, gospodarskih voditeljic in združinskih zastopnikov. Referate so brali: dr. Anton Bežjak o prehrani, Franc Vraz o problemih v kmetijstvu in Vida Zenkovič o ženskih društvih in njihovi vlogi v našem družbenem življenju.

Žene so na posvetovanju spregovorile tudi o svojih izkušnjah in razmerah na področju, pri tem pa so izrazile željo, da bi imele svojo organizacijo, ki bi povezovala njihova hotenja in jih usmerjala. Pravila prehrana prebivalstva in izboljšanje kmetijstva je družbeni problem, ki ga je potrebno reševati vzajemno — ob konkretnem sodelovanju kmečkih gospodinj. Na deželi so potrebna zlasti strokovna predavanja, ki naj bi jih prirejale kmetijske zadruge; prav k vzgojnemu delu pa je treba povabiti čimveč žen in ustanoviti pri vseh kmetijskih združenjih tudi sekcije zadrug.

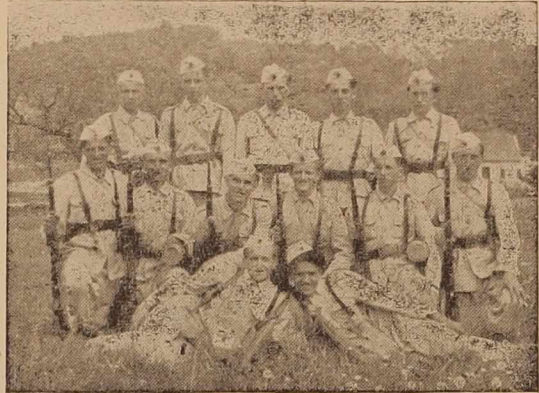
Upravnim vodstvom kmetijskih združenj v okoliših so priporočile, naj se odločneje zavamejo za urejevanje sadnih sušilnic in nakup Baumanovih zvonov za pridobivanje sadnih sokov; s takimi in podobnimi ukrepi bomo lahko zajezili potrošnje alkoholnih pijač. Borba proti pijančenju je v Ljutomerski občini še posebej aktualna, kajti samo trezni ljudje se med seboj dobro razumejo in gradijo družinsko življenje na znošnih razmerah. V pogledu prehrane je najslabše v hribovitih predelih, kjer primanjkuje živalske krme, zato pa je tudi malo mleka in mesa.

TURSKO ZNAMENJE V VEČESLAVCIH

Stoji blizu Markočevega mlina na desnem bregu Ledave. Znamenje so postavili približno pred tristo leti in spominja na veliko bitko s Turki. Leta 1915 so znamenje obnovili. Po prvi in drugi svetovni vojni je pričelo znamenje razpadati. Lani ga je precej poškodovala strela. Skrajni čas je, da znamenje obnovijo.

Žene so premalo zastopane v oblastnih organih, svetih in organih družbenega upravljanja. Do tega je prišlo, ker niso bile dosedaj med sabo dovolj povezane.

Ljutomerske žene so se še posebej zavemale za specialno trgovino, ki bi zadostno zalagala trg z zelenjavo, grozdem in drugim sadjem. Zaradi slabe založenosti trga je to blago, čeprav je včasih zelo slabo, običajno predrago. Za trgovino se bosta morala bolj zavzeti Gospodarski svet pri občini in kolektiv KZ »Kmetovalce«. V mestu je potrebno urediti tudi pralnico in tako razbremeniti žene, da se bodo lažje posve-

tile drugim gospodinjstvom poslom in pravnim prehrani.

Ob zaključku posvetovanja so žene ustanovile Društvo za napredek gospodinjstva in izvolile njegovo vodstvo. Pri Občinskem odboru SZDL pa bodo imenovali posebno komisijo, ki bo skrbelo za pravilno povezavo žen in delovanje njihovih organizacij.

M. M.

V HOTELU »ZVEZDA«

je prijetno biti gost!

Gostinsko podjetje »Zvezda« v M. Soboti ima sicer dober »geografski« položaj, vendar pa sta k njegovemu uspešnemu poslovanju v zadnjih letih precej pripomogla tudi vodstvo in delovni kolektiv. Samo nekaj bistvenih podatkov!

Prvi uspeh je iz leta v leto naraščajoči promet ob istem številu zaposlenega osebja: leta 1955. so imeli 9.718.000 din, leta 1954.

Tretji vod mladincev predoojaške ozgoje pri Gradu je eden izmed najboljših

(Foto Kološa)

tako da imajo sedaj dve kopalnici, v tujskih sobah pa toplo in mrzlo vodo. Po tem ukrepu se je dokaj povečalo število nočnih. Lani so si s svojimi sredstvi omislili tudi štiri spalnice z eno posteljo in dve spalnice z dvema posteljama, kupili so zavese za sobe in svetilke za nočne omarice. Se prav posebno prijetno pa je posedeti pod hladno senco kostonj pri novih, lepo pogrnenih mizicah — še posebno tedaj, če pri dobri kapljici prislunne koncertu »primašovega« zabavnega orkestra ali pa prenosu kake važne mednarodne nogometne tekme, ki jo posredujejo po zvočniku! Tudi lično opremo za »znanjano gostilno« so si omislili z lanskimi sredstvi.

Ogledali smo si medaljo na prvi strani, zdaj pa jo obrnimo in videli bomo marsikaj, kar bi se lahko izboljšalo in popravilo. Na prvem mestu sta disciplina in red, ki bi morala postati zavestni vrline zaposlenih uslužbencev, predvsem natakarjev. Kaj pogosto se se zgodi, da gostje prihajajo in čakajo, natakarji pa se med seboj pomenkujejo, namesto da bi bilo takoj slišati njihov »Zelite, prosim!« Lani so bili posamezniki tudi kaznovani zaradi tega, ker so koristili denarna sredstva podjetja v svoje osebne namene. Se posebno slabo pa se sliši, da sta bila med njimi tudi dva člana upravnega odbora. Sicer pa je bilo lani tudi delavsko upravljanje skoraj pri ničli, saj je moral sestanke sklicevati in voditi v glavnem poslovođa. Upravni odbor se ni dovolj zanimal za poslovanje podjetja, niti se ni ubadal z njegovimi problemi.

Pri letošnjih volitvah novega upravnega vodstva so se odločno zavzeli za odstranitev teh slabosti; sestavili in sprejeli bodo tudi ustrezne pravilnike. Pri vsem tem pa je važno, da bo prizadevanje za kulturnejšo potrebo in odločneje poseganje v upravljanje podjetja postalo zavestno gibanje vsakega posameznika, kajti le tedaj bo tudi druga stran medalje bolj svetla in še marsikateri novi gost bo z zadovoljstvom dejal: »Zvezda« pa bom še obiskal!

KRIŽEM KRAŽEM PO POMURJU

VERZEJ

Pred kratkim je imela Čebelarška družina Verzej prvo letošnjo sejo. Na seji so razpravljali predvsem o pomanjkljivem stanju čebelarstva, o nabavi sladkorja, o strokovnih predavanjih ter o povezavi z murskosoboškimi društvom glede pripravljanih del za plemenilno postajo v M. Soboti.

Kmetijska zadruga v Verzeju ter OZZ v M. Soboti sta obljubili verženskim čebelarjem nekaj sredstev, čebelarji sami pa bodo privedli v začetku junija tombolo.

SELO

V Selu pridno pripravljajo pot elektriki. Z delom so že tako daleč, da pri nekaterih hišah že pripravljajo priključke. Skoraj vsi vaščani elektrifikarjem pridno pomagajo, zato pa so tudi prepričani, da

bodo že proti koncu junija svetili z elektriko.

Vaščani v Selu so se dolga leta potegovali za javno mostno tehtnico. No, temelje so sedaj že postavili in kakor vse kaže, bo tehtnica kaj hitro služila svojemu namenu.

Iz Velike Polane

V Veliki Polani so počastili Maršalov rojstni dan. Pred združenim domom je bilo kresovanje, nato pa v zadrugi dvorani slavnostna akademija. Pionirski pevski zbor je odpel nekaj pesmi, pionirke pa so izvedle simbolične vaje. Za tem so dijaki odigrali igrice »Koloradski hrošč«. Dvorana je bila polna in ljudje so bili praznično razpoloženi.

Pred nekaj dnevi so privedli dijaki 4. razreda nižje gimnazije v Veliki Polani poslovilni večer. Kljub

temu, da so že končali redni pouk, so doslej še vedno obiskovali posamezne krožke, na katerih so izpopolnjevali svoje znanje. V kratkem bodo organizirali tudi dve poučni ekskurziji. Na prvi ekskurziji si bodo ogledali metropolo Pomurja, njene industrijske obrate, kulturne znamenitosti ter državno posestvo in kmetijsko šolo Rakičan. Druga ekskurzija pa bo veljala naftnim poljem okrog Lendave.

Pionirski odred v Rogoševcih

Pionirski odred »Stefan Cvetko« v Rogoševcih ima dramsko, pevsko, telovadno in šahovsko sekcijo. Razen tega imajo tudi tamburaški orkester, ki je nastopil pred kratkim v Nuskovi. Najbolj delaven pa je vsekakor pevski zbor, ki nastopa ob vsaki proslavi. Tudi šahisti so precej pridni. Letos so nastopili na krajevnem šahovskem prvenstvu. Rogoševski pionirji nastopajo večkrat skupno s pionirji iz sosednje Serdice.

KRAMAROVCI

V Kramarovcih je bilo pred kratkim krajevno slavlje. Nastopili sta godbi iz Rogoševca in Cankove, pevska zbor iz Cankove in Rogoševca pa sta zapela nekaj pesmi. Posebno točko so prispevali tudi telovadci iz Cankove.

DROBIŽ IZ CANKOVE

V počastitev rojstnega dne maršala Tita je bila na Cankovi akademija. Udeležba je bila lepa, gledalci so navdušili predvsem ljudski plesi in telovadci Partizana.

Sektorsko tekmovanje dijakov iz Rogoševca, Grada in Cankove je bilo pred nekaj dnevi na Cankovi. V vseh disciplinah so zmagali dijaki iz Cankove. Cankovski telovadci pa pripravljajo večji telovadni nastop, na katerem bo sodelovalo okrog 500 telovadcev. Ta dan bo na Cankovi tudi Praznik mladine.

IZ LENDAVE

Dijaki nižje gimnazije, ki končujejo letos četrty razred, so se v soboto zbrali s svojimi predavatelji v prostorih Nafta, kjer je bil poslovilni večer. Navzoči so bili tudi predstavniki oblasti in šolskega odbora. Za vse je bila prirejena večerja.

Lepo nedeljsko popoldne so izkoristili tudi lendavski taborniki, ki so zadnjo nedeljo nekaj ur preživeli ob šotorih v naravi.

V petek 25. maja je srčna kap pretregala življenje 15-letnemu Jožetu Graberju, dijaku I. razr. nižje gimnazije v Lendavi. Na zadnji poti so ga spremili dijaki lendavskih šol, pred krsto pa so korakali njegovi součenci. Ob odprtem grobu sta se poslovila od umrlega razredničarka Milena Salamon in součenec Drago Talan.

Zadnje tedne je opaziti lep napredek pri TVD Partizan. Razen mladine in pionirjev lendavskih šol pridno prihajajo k telovadbi tudi članice. Omembe vredno je, da je med njimi že več starih, vendar so pri vadbi disciplinirane in prizadevne.

Za lepši izgled mesta so posadili topole pred gasilskim domom, opaziti pa jih je tudi na dvorišču hotela Triglav.

O NEKEM HIŠNEM SVETU...

pogovorila o njih. Poslušal me je z veliko nejevoljo; ko pa sem dejal, da se z ostalimi stanovaleci docela strinjam, je bil že kar jezen: »Zakaj, hudiča, tlačijo toliko ljudi v hišo! Saj je bila zgrajena za eno samo stanovanje!« — Sedem ogromnih krasnih sob z vsemi pritlikinami...

Rekel sem tov. predsedniku: »Skličite vendar hišni svet, da se porazgovorimo!« In sem se mu zameril. Dejal je, da nima časa za take stvari. Ko sem mu odvrnil, da to kot predsednik hišnega sveta mora storiti, sicer to storim jaz, saj mi zakon to dovoljuje, je rekel: »Pa ga skličite!« Sklical sem ga. Poklicali smo predsednika in je vendarle prišel. Ko smo navedli, kaj vse bi moral hišni svet ukreniti, da se odpravijo pomanjkljivosti, ki motijo mirno sožitje v hiši, je vse po vrsti odklonil. N. pr.: vode v stranišče ne bo, ker je motor črpalke slab. »Vsak normalen človek opravi potrebo enkrat na dan, zato bom vodo spustil samo zjutraj od 6.—7. ure.« Dokazovali smu mu, da je prebava različnih ljudi različna in njen končni produkt le še ni dirigirani izstrelek, ki ga sproži tov. predsednik s pritiskom na gumb v svojem stanovanju itd., a ni nič zalelo. Vprašal sem ga: »Slišite, predsednik hišnega sveta, čigave koristi pa vi pravzaprav zastopate? Hišne skupnosti ali koristi bivše lastnice?« Odgovoril je jasno in trdno, brez kakega mencanja: »Hišne lastnice, seveda.«

Po tej izjavi smo vsi člani sveta bili sklepni v tem, da bo moral predsednik odstopiti, ker je že s svojim poprejšnjim obnašanjem, zlasti pa s to jasno izjavo dokazal, da ni primeren za to častno mesto. Na seji smo nato sprejeli celo vrsto sklepov. Predsednik si je vse zapisal in obljubil, da jih uresniči v enem tednu. Ko je teden minil, sem ga vprašal, kaj je že ukrenil glede tega. »Briga me vse to, kar brez mene delate. V nič več se ne mešam!« Hišni svet je imel v načrtu, da uredi dvorišče, zaseje travo itd. Predsednik hišnega sveta in bivša lastnica hiše pa sta razširila svoj itak že veliki vrt, premaknila ograjo; da bi si prehranila izdatek, sta porabila lesene stebre, ki so bili nabavljani iz sredstev stanovanjske skupnosti in bili namenjeni za sušenje perila, kot opornike za svojo novo ograjo. Predsednik je dejal, da bivša lastnica lahko prepove strankam tudi uporabo dvorišča, če le hoče. Tolkel se je s pešjo po dlani: »Črna na belem je zapisana njena pravica, še advokat ni mogel ničesar opraviti pri tem!« Opozoril sem ga, naj vendar ne dela sitnosti, ker vgrajuje stebre za perilo v svojo ograjo. Zarečal je: »Pusti me na miru! Stebre postavljam kamor sam hočem!« Opomnil sem ga, da zna njegova trma roditi to, da bo hišni svet stavljal predlog, da se ga preseli, pa sta se s pričujočo bivšo lastnico zakadila vame: Kaj si vendar domišljujem s tem hišnim svetom! Ona da mu je ukazala, on dela po njenem naročilu. Ni je pa moči, ki bi posegala v pravice njenega stanovanja in preselila njenega podnajemnika. Tu je pa ona gospodar! Dokazoval sem o nasprotnem, pa sem moral nehati, ker sta mi zažugala, da me bosta tožila zaradi razzaljenja časti.

obnašanjem, zlasti pa s to jasno izjavo dokazal, da ni primeren za to častno mesto.

Na seji smo nato sprejeli celo vrsto sklepov. Predsednik si je vse zapisal in obljubil, da jih uresniči v enem tednu. Ko je teden minil, sem ga vprašal, kaj je že ukrenil glede tega. »Briga me vse to, kar brez mene delate. V nič več se ne mešam!«

Hišni svet je imel v načrtu, da uredi dvorišče, zaseje travo itd. Predsednik hišnega sveta in bivša lastnica hiše pa sta razširila svoj itak že veliki vrt, premaknila ograjo; da bi si prehranila izdatek, sta porabila lesene stebre, ki so bili nabavljani iz sredstev stanovanjske skupnosti in bili namenjeni za sušenje perila, kot opornike za svojo novo ograjo. Predsednik je dejal, da bivša lastnica lahko prepove strankam tudi uporabo dvorišča, če le hoče. Tolkel se je s pešjo po dlani: »Črna na belem je zapisana njena pravica, še advokat ni mogel ničesar opraviti pri tem!« Opozoril sem ga, naj vendar ne dela sitnosti, ker vgrajuje stebre za perilo v svojo ograjo. Zarečal je: »Pusti me na miru! Stebre postavljam kamor sam hočem!« Opomnil sem ga, da zna njegova trma roditi to, da bo hišni svet stavljal predlog, da se ga preseli, pa sta se s pričujočo bivšo lastnico zakadila vame: Kaj si vendar domišljujem s tem hišnim svetom! Ona da mu je ukazala, on dela po njenem naročilu. Ni je pa moči, ki bi posegala v pravice njenega stanovanja in preselila njenega podnajemnika. Tu je pa ona gospodar! Dokazoval sem o nasprotnem, pa sem moral nehati, ker sta mi zažugala, da me bosta tožila zaradi razzaljenja časti.

Sedaj smo na jasnem. Vemo, kaj nam je storiti, da odpravimo vse pomanjkljivosti, ki so leto in dan trle stanovalece te velike hiše; vemo, da nam bo predsednik hišnega sveta nasprotoval, vemo pa prav dobro tudi to, da imamo zakone, ki nas ščitijo, samo moramo jih začeti izvajati. Naš hišni svet jih bo začel izvajati in še prav temeljito; o tem naj bo prepričan vsakdo v omenjeni hiši, ki misli, da zanj zakoni ne veljajo.

Te dni enkrat bomo temeljito prijeli za delo, hišni svet se bo sestal, še bolje, vsi stanovaleci hiše. Dodobra se bomo pomenili in obračunali, nato pa v razčiščenem ozračju zaživeli lepše življenje. Obvestili Vas bomo o tem zboru stanovalecev naše hiše, tov. urednik, in če se Vam zdi prav, pridite med nas. Bodite uverjeni, da boste marsikaj zanimivega slišali. Prepričali se boste, da niso bile brez vzroka zapisane tiste besede, navedene v začetku tega mojega dopisa.

Pravijo, da je še v prenekaterih hišah v M. Soboti, ki so pod upravo Stanovanjske skupnosti, tako kot v naši hiši. Ali se Vam, tov. urednik, ne zdi, da je že čas, začeti reševati tudi ta problem? — ar

Poročila sta se: Marijan Fekonja, električar in Marija Lük, trgovska pomočnica, oba iz Murske Sobotice.

Rodile so: Zečević Nevenka iz Hodoša, dečka; Irena Skerlak iz Sulince, dečka; Cilka Zadravec, strojna pletilka iz Lipe, deklica; Eteka Seruga iz M. Sobotice, dečka; Jožeta Sumak z Rožičkega vrha, dečka; Antonija Fridau iz Radgone, deklica; Rozalija Koša iz Doline, dečka; Terezija Puhan z Radomerščaka, dečka; Blaženka Todorovič iz Radgone, deklica; Helena Kološa iz Prosenjakovec, deklica; Terezija Kovač iz Izakovec, dečka; Vera Horvat iz Gančan, dečka; Francka Cipot iz Polane, deklica; Hilda Mlinarič, učiteljica iz Kobilja, dečka; Ema Novak, kuharica iz M. Sobotice, dečka; Marija Kuhar iz Boreče, dečka; Emilija Baranja iz Salovec, dečka; Sarika Dajč iz G. Petrovec, dečka; Marija Maček iz Beznovec, dečka; Prša Terezija iz Izakovec, deklica; Gizela Sever iz Zenkovec dve deklici. Vse so rodile v soboški porodnišnici.

Doma je rodila Ida Žekš iz M. Sobotice, dečka.

Umrla sta: Marija Zemljčič iz Veščice, stara 80 let in vdova Šarlota Prodnik iz Radgone, stara 56 let.

Okrajna zveza za telesno vzgojo
„Partizan“ Murska Sobotica
obveščaja:

Na predvečer okrajnega zleta, 2. junija 1956, ob 20. uri na telovadišču TVD Partizan, nastopajo I. plasirana moštva iz okrajnega tekmovalnega v akademskih sestavah.

ZLETNI DAN — 3. JUNIJA

Ob 8. uri — Sprejem gostov (vodniki naj takoj prijavijo v pisarni Partizana število nastopajočih, v pisarni dobijo tudi blok za garderobo in blok za kosilo.

Ob 9. uri — Skušnja na stadionu.

Od 11.30 do 13.30 — kosilo v Domu TD Partizan.

Ob 14. uri — Zbor na telovadišču pri Domu.

Ob 14.30 — začetek povelje od Doma do telovadišča (vsi vodniki morajo voditi strogo evidenco o svojem oddelku).

Ob 15. uri — Začetek nastopa.

S p o r e d :

1. Mimohod — stik oddelkov na telovadišču — pozdrav zastavi in himna;

2. Nagovor predsednika Okrajne zveze Partizan;

3. Deca — igre;

4. Tek mladincev na 1000 metrov;

5. Pionirke — proste vaje;

6. Pionirji — proste vaje;

7. Stafeta — 4 x 100 — mladinci;

8. Mladinci in člani — proste vaje;

9. Mladinke in člani — proste vaje;

10. Rokomet — garnizon JLA : Gimnazija

11. Tek — 60 m pionirke, 100 m mladinci, 100 m mladinke;

12. Bradlja — drog — gred — švedski zaboj — koza — švedska klop.

Društva, ki še niso poslala pismenih prijav, naj to store takoj. Obenem naj takoj pripravijo, ali bodo uporabljali avtomobile iz svojega kraja ali naj pošlje avtomobile okrajna zveza.

IZ TAJNISTVA PARTIZANA

Pred nedavnim sem poklical telefonsko števo 90. Z nervo sem pričakoval telefonsko bežo — prepričan sem bil, da bom z drugega konca telefonske zaslislal: »Muul«
Toda...
...javil se mi je nežni ženski glas s sledečimi besedami: »Tukaj tovarna mlekal«

ZIDARJE IN DELAVCE
sprejememo takoj. Stanovanje zasigurano
Gradbeno podjetje „GRADITELJ“
Ljubljana, Šmartinska c. 64 b

O B J A V A
POZOR! ŽIVINOREJCI POZOR!
Osemenjevalni center Veterinarskega zavoda v M. Soboti bo 4. junija spremenil delovni čas na osemenjevalnih postajah za umetno osemenjevanje govedi.
Letni delovni raspored bo naslednji:

I. PROGA		II. PROGA	
Osemenjevalna postaja	Prihod	Osemenjevalna postaja	Prihod
Moravec	8.10	Rakičan	8.10
Tešanovec	8.40	Martjanci	8.40
Bogojina	9.05	Zg. Moravec	9.15
Beltinci	9.45	Prosenjakovci	10.25
Crenšovci	10.50	Križevci v Prekm.	11.05
Stročja vas	11.35	Mačkovec	12.05
Cven	13.10	Moščanci	12.55
		Puonci	13.25
III. PROGA			
Osemenjevalna postaja	Prihod		
Veržej	14	Kupšinci	14.50
Križevci pri Ljutomeru	14.35	Vanča ves	15
Bučecovec	15.15	Gederovci	15.50
Radenci	15.50	Skakovec	16
Petajnci	16.35	Puževci	16.25
Tišina	17.10	Brezovci	17
Krog	17.40	Predanovci	17.35
		Polana	17.55
		Crnolavci	18.15

Zivinorejci! Vabimo vas, da se poslužujete umetnega osemenjevanja, ker boste tako najhitreje izboljšali izbor živine. Izognili pa se boste tudi nevarnosti spolnih okužb vaše živine.

VETERINARSKI ZAVOD M. SOBOTA

TELOVADBA • ŠPORT • ŠAH

V „zlati“ sredini

SOBOTA : TEKSTILAC (Oroslavje) 4:1 (1:1)

Že v 4. minuti igre je Sobota vodila. V tem času so imeli domači napadalci še več možnosti, vendar so pošiljali žoge mimo cilja v out. Kar pa se ni posrečilo domačemu moštvu, so v 18. minuti dosegli gostje, ko je iz kota streljano zogo srednji napadalec z glavo poslal v domačo mrežo. Čeprav so igrali v glavnem po sredini igrišča, so domači napadalci bolj nevarno in pogosteje prihajali pred vrata Tekstilca, toda brez uspeha. Izredno priljubljenost za gol so malo pred odmorom zamudili tudi gostje, ko je eden izmed napadalcev poslal žogo iz neposredne bližine mimo praznih vrat.

Takoj po odmoru je pričela Sobota ostro napadati in je dosegla zaporedoma tudi dva gola, s čimer je bila usoda Tekstilca zapečatena. Kljub temu pa se gostje niso kar tako vdali v usodo in so na vsak način poskušali rezultat vsaj zmanjšati; domala vsi njihovi profinapadi pa so se končali v offsideu. Gola, ki so ga dosegli proti koncu igre, pa sodnik ni priznal.

Igra je bila ostra in ves čas dokaj živahna in je v glavnem zadovoljila blizu 1.000 gledalcev. Zmagala Sobota je vsekakor zaslužena in bi lahko bila popolnejša, če bi bil napad izkoristil še nekaj zrelih priložnosti. Strelci za Soboto so bili: Sečko II, Maučec in Sirovina.

LESTVICA

Tekstilac (V)	19	16	2	1	95:21	34
Sloboda	19	15	2	4	64:24	28
Rudar	19	11	5	5	40:26	25
Kladivar	19	9	6	4	54:56	24
Jedinstvo	19	9	1	9	52:51	19
Sobota	19	7	5	7	53:52	19
Zagorac	19	6	4	9	54:52	18
Maribor	19	8	1	10	42:41	17
Tekstilac (0)	19	6	3	10	35:45	15
Mladost	19	6	1	12	30:57	15
Bratstvo	19	4	1	14	35:80	9
Nafta	19	3	1	15	19:46	7

V predtekmi je enajstotnica Partizana Rakičan zasluženo premagala Maribor II z rezultatom 3:1.

Ze med tednom je bila odigrana pokalna tekma med Soboto II in Partizanom Rakičan; končala se je s prepričljivo zmago Sobote II 6:0.

PIONIRJI
DRAVA (Ptuj) : SOBOTA 0:5

Najmlajši nogometaši Sobote so v nedeljo gostovali v Ptuj, kjer so v tekmi za prvenstvo premagali svoje sovrstnike v lepi igri z rezultatom 3:0.

S.

„Galka“ Franca Galundra iz Veržeja

„junak dneva“ na spomladanskih dirkah v Ljutomeru

V nedeljo popoldne so bile v Ljutomeru, središču rejcev plemenitih toplokrvnih konjev, spomladanske konjske dirke. Priridel jih je domači Klub za konjski šport. Gledalcev je bilo okrog 3.000.

V prvi kasaški dirki »Okrajni ljudski odbor M. Sobotica« je zmagala »Galka« Franca Galundra iz Veržeja in dosegla tudi najboljši čas dneva (1 minuta in 30 sekund na km), na drugem mestu pa je »Lušna« Jožeta Seršena iz Veržeja; v drugi kasaški dirki »Okrajna združena zveza M. Sobotica« je zasedla prvo mesto »Roska« Stefana Tkačeva iz Turnišča pri Ptuj, drugo mesto »Lota« Alojza Paldaufa iz Vučje vasi; v četrti kasaški dirki »Republiška kobilarna Turnišče« je zmagala »Apaš« Alojza Jureša iz Ljutomeru, za njim je bila »Tarka« Branka Babiča s Krapja; v šesti galopski dirki »Zveza za konjski šport Slovenije« je bil prvi »Belgijanec« Albina Grdine, drugi »Desant« Ferčija Papsta; v sedmi kasaški dirki »Občinski ljudski odbor Ljutomer«: 1. mesto »Lota« Alojza Paldaufa iz Vučje vasi in 2. mesto »Gorica« Jožeta Babiča od Lenarta; osma dvo-vprežna kasaška dirka »Spominska dirka dr. Miroslava Ploja«: prvo mesto »Ria« — Galka« Mirka Hanžekoviča iz Veržeja.

Toča golov v Lendavi

NAFTA-TEKSTILAC (Varaždin) 0:9 (0:4)

V Lendavi sta se v nedeljo srečala prvi in zadnji tekmovalci v mariborsko-varaždinski nogometni ligi. Lepo sončno vreme je privabilo na igrišče okrog 300 gledalcev, ki so bili priče igri mačke z miško. Gotovo bi domače moštvo doživelo še večji poraz, da niso imeli gostje precejšnje smole pri streljanju, saj so večkrat zadeli prečko, zastreljali pa so tudi enajstmetrovko.

Začetni udarec se imeli domačini; gostje so že v prvih minutah resno ogrožali vrata domačih. Serija golov se je začela v 8. minuti, ko je domači vratar ostro streljano zogo porinil v svojo mrežo. Čez tri minute se je mreža Nafta zopet stresla. V 14. minuti so gostje vodili že s 3:0! Nafta se je nato nekoliko zbrala, vendar je napad napravil v tem času edino priložnost za zmanjšanje rezultata. Deset minut pred koncem so gostje že četrty porinili usnje v mrežo Nafta.

Začetek drugega polčasa je obetal, da se bodo dogodki na igrišču obrnili v dobro domačih. Serija golov se je ponovila, vendar s to razliko, da so padli v predledku štirih minut: 7:5, 7:9, 8:9 in 9:10 minut.

Kako so igrali? Varaždinci sodijo nedvomno med najboljše tekmovalce te lige. Z igro, ki so jo pokazali, spadajo v višji razred. Domače moštvo je tokrat popolnoma odpovedalo. Za trenutke so zablesteli samo Vidak, Varga in Dominko. Srečanje je vodil dobro in avtoritativno Francž iz Maribora.

V predtekmi sta se prijateljsko srečali mladinski enajstotnica Nafta in Tekstilca. Domači so imeli v prvem polčasu več od igre in so zasluženo dosegli vodstvo 1:0. Po krivdi obrambe pa so gostje v drugem polčasu zabeležili dva gola in — zmago.

Radgonske rezultate bomo objavili v prihodnji številki. T-K

Nesreče in nezdode

Franc Strmšek iz Veličan, star 14 let, je našel nek naboj; ko je udaril po njem, je eksplodiral, ter mu raztrgal dva prsta na levi roki.

Z vrela voda se je polil enoletni Marjan Fujs iz Murske Sobotice in dobil opekline po prsih.

Njivski valjar je močno poškodoval desno roko dvoletnemu Jožetu Forjani iz Lipovec.

Na hlevske vile je stopil šestletni Janez Seruga iz Prosečke vasi in dobil na levi peti hudo rano.

Po lestvici je plezala in si močno ranila levo nogo na železnem klinu 19 let-stara Ema Hojs iz Sp. Ščavnice.

Vsi se zdravijo v soboški bolnišnici.

Partizanski mnogoboj v Murski Soboti

Zadnje nedelje je Okrajna zveza društev »Partizan« priredila v M. Soboti tekmovalno v partizanskem mnogoboju. V Radgoni je bilo tega dne podobno tekmovalje za društva »Partizan« tamkajšnjega okoliša.

Rezultati:
Mladinke, II. razred (1. in 2. mesto) Ljutomer 518,40 točk, M. Sobotica 298,95; Mladinke, III. razred: Puonci 258,40, Cankova 228,10; Mladinci, II. razred: M. Sobotica 394; Mladinci, III. razred: Križevci pri Ljutomeru 298,20, Puonci 245,70; Članice II. razred: Križevci pri Ljut. 244,80; Člani, III razred: Križevci pri Ljut. 270,50.

Radgonske rezultate bomo objavili v prihodnji številki. T-K

ANTON OBAL

Nepozabnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu. Na zadnje pot smo ga spremili 28. maja, na domače pokopališče.

Upravni odbor Gas. društva B a k o v c i

ODKUPUJEMO VSAKO KOLIČINO SVEŽEGA SENA

Prevoz lasten ali po dogovoru franco skladišče AGROMERKUR

Informacije: AGROMERKUR Murska Sobotica, Slomškova ulica

I. POMURSKI ZLET PARTIZANA
3. junija 1956 v Murski Soboti

Svečana TELOVADNA AKADEMIJA 2. junija ob 20. uri na telovadišču TVD Partizan v Murski Soboti

Tedenski koledar

Nedelja, 3. junija — Milojka
Ponedeljek, 4. junija — Branko
Torek, 5. junija — Ferdinand
Sreda, 6. junija — Norbert
Četrtek, 7. junija — Robert
Petek, 8. junija — Medard
Sobota, 9. junija — Primož

Lunine mene: 8. junija ob 22. uri 29 minut mlaj.

KINO

MURSKA SOBOTA — od 1. do 3. junija ameriški film »Kalifov zaklad«, od 5. do 7. junija ameriški film »Gipsy — črna konj«, od 8. do 10. junija francoski barvni film »Graf Monte Christo« I. del.

LENDAVA — od 5. do 10. junija ameriški barvni film »V vrtnicu«, 12. in 13. junija nemški film »Leteči razrede«.

GRAD — 5. junija italijanski film »Kako sem odkril Ameriko«.

CEPINCI — 5. junija indijski film »Aandhyane«.

RADGONA — 2. in 3. junija angleški film »Preganjani do smrti«, 6. in 7. junija »Popevka iz ulice«.

RADENCI — 5. in 4. junija ameriški film »Z vragom so trije«, 7. junija francoski film »Trije vagabundie«.

VELIKA POLANA — 3. junija švedski film »Zaradi moje ljubezni«.

MALI OGLASI

MANJSE VINOGRADNIŠKO POSESTVO z novozgrajeno hišico, blizu Kapele — ugodno prodam. — Naslov v upravi lista.

POSESTVO okrog 5 ha zemlje, stanovanjska hiša, gospodarsko poslopje in gozd, vse arondirano — prodam. — Naslov v upravi lista.

MLATILNIČNO znamke Hoffer-Schranz, skoraj novo, 72 cm široko na late in MOTOR — prodam. — Huber, Nuskova 50, p. Rogoševci.

GOZD, 6 parcel v skupni izmeri 2 ha 62 a, v katastrski občini Branoslavci pri Ljutomeru — prodam. Pismene ponudbe na naslov: Franc Zmazek, Maribor, Mejna ulica 18. Kdor si želi gozd ogledati, naj se zgleda v Branoslavcih št. 5.

HISO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEJEM, nekaj zemlje in gozdom — prodam. — Informacije: Grčar, Radenci.

POSESTVO, 3,40 ha zemlje. Hiša z opeko krita, v dobrem stanju — vse na prodaj. Poizvedbe: Grabonoš št. 5.

GOSPODARSKO POSLOPJE, leseno 15 x 5, v dobrem stanju, za razred, takoj prodam. — Evgen Kučan, Križevci 82, Prekmurje.

HISA Z GOSPODARSKIM POSLOPJEJEM, 6 oralov zemlje, 100 sadnih dreves — prodam. Cena ugodna. Vprašati: Marija Peleš, Beli Manastir, Baranja.

ENODRUŽINSKA HISA, takoj vseljiva, z vrtom, v Mariboru. Hiša je z opeko krita, vodovod, stranišče v zgradbi, veža, klet, elektrika v hiši. Na dvorišču studenec, lepe brajde. Vrt meri 865 m². Hiša brez vsakega popravila. Kupec naj se zgleda pri lastniku hiše, ali naj piše na naslov: Ludvig Drozg, Zgornje Radvanje, Maribor.

4000 SENOKOSNJE prodam. — Majerič, M. Sobotica.

SIVALNI STROJ »Singer« skoraj nov — prodam. Vprašati: Titova ul 12.

PRODAM VARILNI APARAT v dobrem stanju; 9 varilnih brenerjev, 1 rezalni brener, manometer z gumi cevmi. — Dolnja Bistrica št. 82.

VREMENSKA NAPOVED za čas od 1. do 10. junija

Od konca tega tedna do prvih dni prihodnjega tedna nestalno vreme s pogostimi krajevnimi padavinami ali nevihtami, sicer deloma sončno vreme. V nadaljnjem poteku jasno poletno vreme. Ob zaključku prihodnjega tedna nagujenje k padavinam ali nevihtam.

Pomurski vestnik — Izdaja Casopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: M. Sobotica, Trubarjev drevored 3/II. — Telefon 1-338 Uprava in glasni oddelk: Murska Sobotica, Kočljeva ulica 7 — Tel. 53 — Naročnina: četrletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Tekoči račun pri Narodni banki 641-T-605 v M. Soboti — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti.

POZOR! Novoustanovljeni

FOTOATELJE HOCHSTÄDTER F.

Murska Sobotica Trg Zmagne 3

Izvršuje vsa fotografska dela na terenu. Slike za legitimacije v 24 urah!

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgotrajni bolezni umrl ustanovni član Gas. društva v Bakovcih tov.

ANTON OBAL

Nepozabnega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu. Na zadnje pot smo ga spremili 28. maja, na domače pokopališče.

Upravni odbor Gas. društva B a k o v c i

ODKUPUJEMO VSAKO KOLIČINO SVEŽEGA SENA

Prevoz lasten ali po dogovoru franco skladišče AGROMERKUR

Informacije: AGROMERKUR Murska Sobotica, Slomškova ulica

I. POMURSKI ZLET PARTIZANA
3. junija 1956 v Murski Soboti

Svečana TELOVADNA AKADEMIJA 2. junija ob 20. uri na telovadišču TVD Partizan v Murski Soboti

Pozdravljen Pariz, mesto stoletne kulture

(Prisrčni stiki s prekmurskimi rojaki)

Ko sem pred kratkim bral v Pomurskem vestniku pozdrave naših rojakov iz Francije, potem ko sem videl sliko iz Café Au Nouveau Byzantin na ulici Réaumur, ki jo je posnel gosp. Petan, Slovence, doma iz Trbovelj, ki govori še prelepo slovenski in mi je dejal, da se ni imel možnosti učiti dosti iz knjig, ampak govori le tako, kot so ga mamica doma naučili, me je pa malo zaplela vest. Obljubil sem svoj čas, da bom kaj več pisal o svojih pariških doživetjih, zlasti pa o stikih z našimi dragimi domačini iz Prekmurja.

Saj nikakor ne morem po-

jim je ostalo v spominu. Vsako leto naj bi bilo kaj takega. Zal nisem imel prilike, da bi obiskal v Parizu še ostale drage rojake. Obiskal sem našo ambasado na Rue de Longchamps in govoril z Bagarijem in njegovo ženo. Naj oprostita, da nisem prišel še enkrat na pogovor. Zadržan sem bil s poslovnimi razgovori, ti pa so bili za mene najvažnejši.

Vedno mi bo ostal v spominu dogodek iz Hotel du Dome. V četrtek, 29. septembra me je poklicala lastnica hotela: »Monsieur, téléphone pour vous!« (Gospod, telefon za vas).

Prišli smo na Küzmov dom, kjer ne bom pozabil lepega sprejema. Prijatelj Küzma je poročen s Poljakinjo, ki je bila v Prekmurju in lepo govorila slovenski.

Obilna je bila večerja ta večer pri Küzmovih, na koncu so postavili na mizo še steklenico naše prekmurske slivovke, ki sem jim jo prinesel iz Borejske žganjarne. Prisrčni razgovor ob šampanjcu je trajal pozno v noč. Naj teh nekaj besed karakterizira zadovoljstvo našega človeka v tujini: »Tako sem rad, da ste tu, kot če bi bil moj oče pri meni na obisku!«

Zjutraj smo se poslovili, pozneje smo se videli še enkrat pri njem doma. Lepi, najlepši spomini. Močno verjamem, da bi me sprejeli prisrčno tudi drugi Slovenci. Toda delo v Parizu mi ni dalo, da bi jih obiskoval.

Omeniti pa le moram sestanek v nedeljo, 2. oktobra, ko so se v kavarni Au Nouveau Byzantin na ulici Réaumur sestali Jugoslovani. Tu sem srečal krepke Dalmatince, potem ljudi iz Srbije, Slovence iz Trbovelj, prej omenjenega fotografa Petana, kateremu lepa hvala za sliko, potem so bile poleg Matjaža Küzme in njegovega zeta Daniela Bernarda tam še Ana Perša, ki je bila tudi na obisku v Lendavi, in pa neka Novakova, ki ima brata v Mačkovcih, ki je bila tam z malo hčerko.

Kako prav je, da imajo v Parizu Jugoslovani svoje društvo »Bratstvo - Jedinstvo«, ki ima svoje prostore na 3. rue des Bois. Sekretar, Dragoslav Mihajlovič, ki je brat znanega univerzitetnega profesorja iz Beograda, me je bil prav posebej vesel, škoda, da se nisem mogel ob tej priliki spoznati tudi s predsednikom naše sekcije Jeanom Svetecom, o katerem sem že dosti slišal, še več pa bral v naših časopisih. Prav je storil tov. Stefan Kuhar, ki se je sestel z našimi rojaki. Jaz sem bil preveč zaposlen, da bi storil isto.

Ko sem se 3. oktobra poslovil od Matije Küzma v Pont Sainte Maxence, mi je bilo težko. Poslovil sem se od dobrega prijatelja in obljubil sva si, da se bova še kdaj videla.

Na kolodvoru Gare de Lyon v Parizu sta me spremljala mlada Francozica Daniel Bernard in njegova žena, ki je še kot otrok živila na Krajni in znala slovensko. Danes razume samo...

Krepko smo si stisnili roke in ekspresni vlak Simplon Orient je potegnil. Še sem videl dva mlada človeka, roke so mahale v slovo... Rosilo je počasi in Pariz je ostal za menoj.

Inž. Koloman Cigit

„ZLATA JAMA“ NA SMETIŠČU

Angleški trgovec s starinami v mestu Uxbridge je brskal po smetišču, za kar je moral tedensko plačevati mestu 20 funtov, t. j. okoli 17.000 dinarjev. Med drugim je našel tam uporabni žerjav, 24 zabojev piva, 14 zabojev

SPANJE DO SMRTI

V Kanadi se je zgodilo tole: Oče in sin sta se peljala v avtomobilu. Pri nekem ovinku pa so zavore avtomobila odpovedale in avto se je prevrnil v jarek. Pri tem je oče desetletnega Michaela Oantesa izgubil življenje, medtem pa je deček ostal živ. Dobil pa je hude poškodbe na možganih. Sedaj leži že več mesecev v bolnišnici z odprtimi očmi, toda nepretrgoma spi. Ugotovitev zdravnikov je bila nadvse zanimiva in najbrž edinstvena: deček bo lahko dočakal visoko starost, toda zbudil se ne bo niti enkrat. Hranijo ga umetno. Kanadska vlada je poklicala vse slavne zdravnike - specialiste na posvetovanje, kako bi ubogega dečka vendarle rešili iz smrtnega spanja.

STIRILETNI SOFER

V nekem ameriškem mestu je policaj ustavil avtomobil, ki ni spoštoval prometnih predpisov. Na nemalo začudenje pa je stražnik zagledal za volanom komaj štiriletnega otroka - dečka. Ker ga ni mogel kaznovati, je poklical na odgovornost njegovega očeta, ki je pa ogorčen izjavil, da ni mogoče, da bi njegov sin zagrešil prometni prekršek, ko pa že dve leti vozi avtomobil!

NENAVADNA DEKLICA

V Parizu se je nekemu delavcu rodila deklica, ki ne čuti nobenih bolečin. Starši so bili tega najprej veseli, saj se dojenček nikdar ni jokal, niti če se je po nesreči udaril. Spal je mirno vse noči. Toda pozneje, ko je deklica zrasla, je začelo starše skrbeti. Otroku se je smejal, če so ga starši zaradi nepokorščine pretepli, vseeno mu

Brusač sredi trga v Ljutomeru

je tudi bilo, če se opeknel na vročem likalniku in smejal se je celo, ko si je odgriznil košček jezika. Dekletce sedaj opazujejo na neki pariški kliniki, vendar so zdravniki mnenja, da je medicina v tem primeru brez moči.

Soboški »asi« v višavah sinjega neba ...

Pred poldrugim tednom je odšlo sedem soboških letalcev na pot. Bili so turistično opremljeni. Šli so taborit na letališče v Moškajncih pri Ptujju, kjer se zdaj šolajo v letenju z jadralskimi letali. Vstajajo zjutraj pred svitom, že ob treh, kajti čas je dragocen. Ob pe-

Eno izmed kužnih znamenj na glavni cesti iz Radgone proti Apačam spominja ljudi na hude čase, ki so jih nekoč preživeli

tih namreč že letijo. Včasih jih moti veter, zelo redko dež. Življenje imajo vojaško organizirano. Disciplina je - toda zavestna. Šolajo se na dvosedeznem šolskem jadralskem letalu, ki je last soboškega Aerokluba. Desetkilogramska vreča je dragocenost: za šestnajstletnega lahkega malega Trojsa. Kamor gre, nosi s seboj pesek. Z njim vred je prav toliko težak, da ga letalo uboga. Počez in

LETALO V NAHRBTNIKU

Amerika je vsekakor nenavadna dežela. Treba je priznati, da pridejo večkrat na dobre, včasih pa za naše pojme zlasti, tudi na povsem nemogoče ideje. Kakšna je naslednja, ki jo vam pripovedujemo, naj bralec sam odloči.

Pred kratkim so izumili letalo, ki ima precej skupnega s pnevmatično žimnico. Razen motorja in dveh koles je vse ostalo narejeno iz gumiranega nylona. Pred poletom napihnejo trup in krila z avtomobilsko črpalko, kadar pa se letanja naveličajo, zrak enostavno izpustijo, letalo zvijejo v klobčič in stlačijo v nahrbtnik. Letalo je namenjeno predvsem športnim letalcem, je enosedeznik in ima motor z močjo 40 KS.

PANIČEN BEG SLONOV PRED MRAVLJAMI

V Zapadni Afriki živi neka zelo nevarna in napadalna vrsta mravelj. Nedavno se je zgodilo, da so se mravlje spravile na celo čredo slonov, ki si niso vedeli pomagati drugače, kakor da so začeli brezglavo bežati. Kljub temu pa so mravlje več slonov obzrle tako, da so na mestu poginili.

Alžir, središče pokrajine z istim imenom v Severni Afriki, prizorišče bojev domačinov za neodvisnost. V njem je tudi močna postojanka Tujske legije. (Slika k podlistku.)

zabitosti prisrčnosti in vljudnosti, s katero me je sprejela v Hotel du Dome Marija Matjašecova, doma iz Velike Polane, in kako prisrčen je bil razgovor z Irinko, doma iz Sela, ki je prišla obiskat prijateljico Maričo v Hotel du Dome. Pa Vučakova Irma - košček domače slovenske zemlje.

Nekega večera so me povabile na večerjo v Hotel du Dome. V mali, čedni sobici Marije Matjašecove si slišal samo vesel smeh, slovenske razgovore, pomešane s francoskimi izrazi. Jasno, da na mizi ni manjkalo dobrega francoskega črnega vina Baujolais (izg. božole) in pa grozdje in banane ter francoski sir - jaz sem pa postavil za predjed še izvrstne salame Tovarne mesnih izdelkov iz Sobote.

Razgovori o domu, o srečni pa vendar nesrečni mladosti doma, na blatnih cestah Prekmurja, po ravnici in bregih. In potem odhod v svet, v takrat tujo Francijo, ki jim je danes nova domovina. Eden za drugim so privlekli slike iz svojih žepov: slike očeta in matere, številne družine, slike prvih ljubezni... toda pustimo to!

Prijetno je življenje v Parizu. A vendar našim ljudem nekaj manjka: domovina je vendar edina. Prav, da je lajni Okrajni odbor SZDL organiziral lep sprejem v Soboti. Tam so nekateri jokali. Potem ogled domačih naftnih polj v Lendavi - lepi sprejemi. To

»Kdo bi me klical tu v Parizu?« so mi šinile misli skozi možgane. Pa dvignem slušalko:

»Halo, ici ingénieur Cigit!«

Na drugi strani žice pa se oglašila:

»Halo, tu Küzma iz Krajne, ste vi gospod Cigit?«

Sredi Pariza, na Boulevard Latour Maubourg slišiš po telefonu slovensko besedo iz Krajne na avstrijski meji. Telefoniral mi je znanec, prekmurski rojak Matija Küzma, doma iz Krajne, s katerim sva se spoznala ob priliki obiska v Lendavi. Ko sem mu takrat dejal, da pridem v Pariz, me je povabil k sebi. In danes me vabi ponovno, ker je že zvedel zame. Dogovorila sva se, da bo jutri prišel pome njegov zet, Daniel Bernard.

V petek, ob tričetrt na šest, sva se sešla z Danielom pred Hotel du Dome. Vzela sva taksi in po dolgem pririvanju, ura je bila močno neprimerna, ker v Parizu ravno ob šestih zvečer ljudje gredo iz služb in je toliko avtomobilov na ulicah, da je dobesedna gneča, sva pravčasno dospela na Boulevard Jaurès, kjer nas je že čakal avtobus za Compeigne. Čez eno uro in četrta sva bila že v Villers-St. Frambourg, kjer naju je čakal prijatelj Küzma s svojim avtom.

Kako čudno, a za mene tako ljubko so zvenele besede iz mraka:

»Dober večer! Končno ste le prišli!«

Zdelo se mi je, da že dolgo ni govoril o tem, kajti bolj in bolj zaupen je postal do mene. Celu rahel prizvok čustvenosti sem čutil v njegovem glasu, ko je omenil mater. Nekje, čisto na dnu srca, je še morala tleti iskrica človeka v njem.

Nisem ga več prekinjal. Bolje bo, da se sam razgovori, kakor pa da ga bi neprestano nadlegoval z vprašanji. Zdaj ga tako že imam tam, kjer sem ga želel imeti.

»Potem se je začelo romanje. Najprej v Francijo. Tam so me zaprli v neko taborišče blizu Bordeauxa. Tu se več mesecev ni nihče brigal za mene. Najbrž so se med tem časom poznali, kdo sem. Ni namreč čisto točno to, kar pišejo nekateri časniki, da je Francozom vseeno, kdo pride v njihovo legijo. Tu zraven je mnogo več propagande. Zadnjič se je na primer zgodilo, da so nekega italijanskega kriminalca vrnili v njegovo državo nazaj. Kje sem že ostal?«

Spet se je na novo okrepčal, potem pa nadaljeval: »Lepega dne so me nenadoma dvignili in me poslali v Marseille. Tam so me vkrcali, poleg mene pa še kakih sto drugih takih »srečnikov«, na ladjo. Nismo imeli niti pojma, kam nas vozijo.«

»Pa vas ni zanimalo?« sem vendar tvegala vprašanje. »Pha! Zakaj pa? Mladi smo bili in za ta drek smo se že tako enkrat odločili. Kaj nas bi še naj zanimalo? Jestu so nam dali, piti tudi in celo nekaj denarja mi je vedno zvenketalo v žepu.«

»Kaj pa mati, dom? Niste več mislili nanj?« Mislil sem, da bo vzkipek, ker me je tako pogledal, da sem brž zgrabil za kozarec in mu ponudil, da trčiva. To je pomagalo.

Spet je imel prazno čašo. Pohitel sem in naročil eno zanj in eno zase.

»Mati mi je umrla kmalu zatem, ko sem odšel z doma. Toda za njeno smrt sem zvedel šele čez eno leto,« je nadaljeval s pri-

S poti po Afriki

FRANC ŠRIMPF

povedovanjem. »Od takrat naprej je bilo zame vsega konec. Nikogar nisem več imel, niti sorodnikov ne. Postal mi je strahovito vseeno, ali še živim ali pa če crknem že jutri. Postal sem legionar, plačan in najet vojak, postal sem pijanec, vlačugar in baraba. In to sem še danes.«

To je rekel čisto resno in niti podvomil nisem, da ne bi bilo res, vsaj po vrhu. Vendar sem se naredil, kakor da nisem slišal zadnjih besed. Njegov razorani obraz, divji in nevarni blesek njegovih oči, način govorjenja, surovo izražanje in sploh vse njegovo bitje je glasno dokazovalo, da je govoril resnico.

»In kam ste prišli iz Marseille?«

»V Tunis.«

»Kaj ste bili potem samo v Tunisu, ali še kje drugod?«

»Bil sem v vseh francoskih kolonijah Afrike: v Tunisu, Alžiru, Maroku, v Centralni Afriki, v Kongu, potem v Aziji, v Indokini in na nekaterih otokih, na Madagaskarju. Vsega se niti ne spominj več. V vsaki koloniji sem bil po presledku nekaj let zopet še enkrat. Celu v špansko državljansko vojno so me poslali.«

»Proti rdečim?«

»Proti rdečim, ja.«

»Pa ste radevoljno šli tja?«

»Bratec, ti si še strašno naiven. Čim si bil enkrat tu not, so te lahko poslali, kamor so oni hoteli. Za tiste, ki so se upi-

rali, bilo jih je tudi nekaj, so imeli učinkovita zdravila. Če nisi šel, te je kmalu zmanjkalo. Kdo bi se brigal za tebe, kdo, te vprašam? Sicer pa sem ti že povedal, da mi je bilo popolnoma vseeno, kaj so delali z menoj. Sel bi tudi na Mars, če bi tako hoteli.«

»Zakaj se niste vrnili domov, v Avstrijo? Domovina bi vas gotovo v veseljem sprejela.«

Čim sem izrekel, sem že videl, da sem ga polomil. Sedaj mu je bilo dovolj.

»Donnerwetter!« je zaklel s takšnim glasom, da je postala vsa gostilna pozorna, »kaj ti nisem povedal, da nisem imel nikogar več, slišiš, ti, ti, ti...«

Zgrabil me je za roko in me pričel silovito tresti. Bil je docela pijan. Na ustnice so mu privrele pene in gledal me je neznanško divje in brezumno s svojimi krvavimi, podplutimi očmi.

Priskočila sta dva legionarja, njegova rojaka, in ga pričela miriti.

»Walter, bodi pameten. Vsak čas je lahko naša policija tu. Potem boš šel zopet sedet.«

Le počasi se jima je posrečilo, da sta ga pomirila. Meni sta namignila, da je bolje, če zdaj grem.

Pokimal sem, plačal natarkarju in se odpravil. Pri vratih sem se še enkrat ozrl. Sedeli so vsi trije pri mizi in se objemali. Pred Walterjem je zopet stala polna kupica. Pili so in peli. Neko staro avstrijsko pesem. Na rokavih se jim je svetil našivek: »Extrême Orient«.

Naglo sem stopil preko praga.

¹ Mesto na jugu Francije.

² Največje francosko pristanišče na jugu.

³ Gromska strelalec